

Onderzoek verruiming winkeltijden

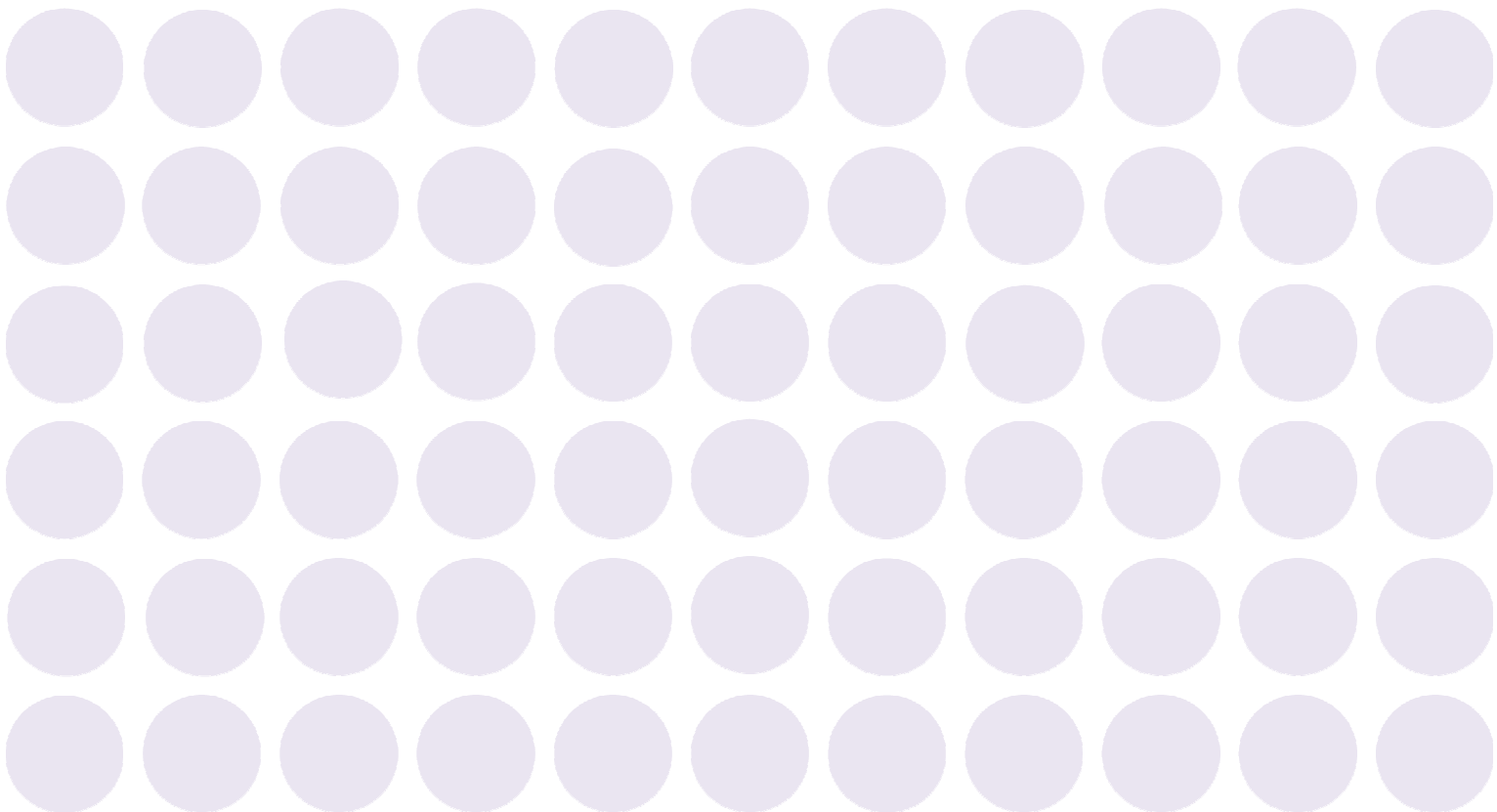
Gemeente Haarlemmermeer

Mei 2012

Onderzoek verruiming winkeltijden

Gemeente Haarlemmermeer

Mei 2012

Colofon

Uitgave

I&O Research
Stationsplein 11
Postbus 563, 7500 AN Enschede

Rapportnummer

2012/34

Datum

Mei 2012

Opdrachtgever

Gemeente Haarlemmermeer
Raadhuisplein 1
2132 TZ Hoofddorp

Auteurs

Klaartje Asselbergs
Henry de Vaan

Bestellingen

Exemplaren zijn verkrijgbaar bij de opdrachtgever

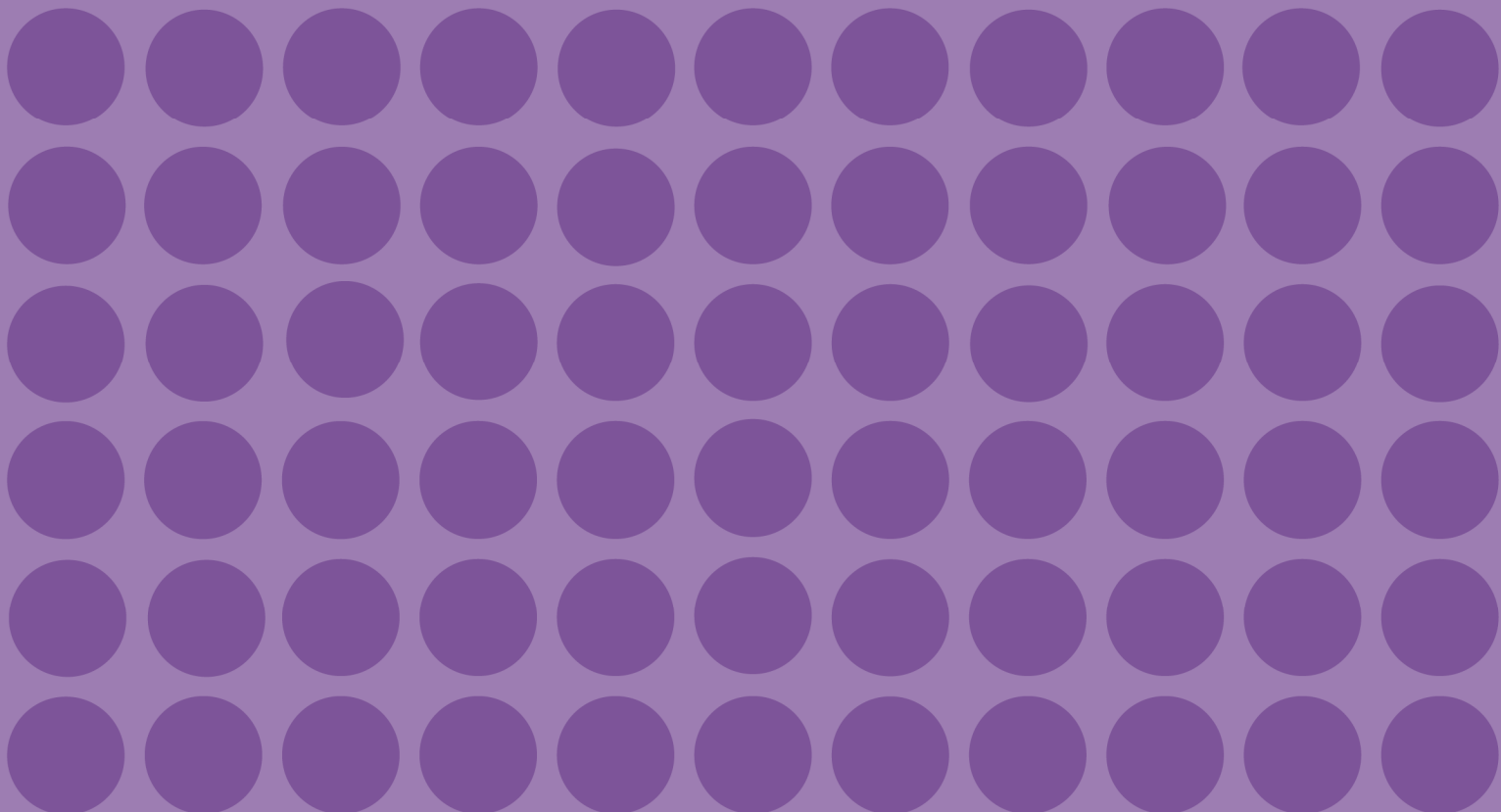
Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave **pag.**

Belangrijkste resultaten	I
Conclusies	IV
1. Inleiding	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Onderzoeksvraag	2
1.3 Structuur van de gemeente	3
1.4 Bouwstenen	3
1.5 Leeswijzer	4
2. Toerisme in Haarlemmermeer	7
2.1 Samenstelling en aantrekkingskracht toeristisch aanbod	7
2.2 Verblijfsaccommodaties	9
2.3 Economische betekenis toerisme	11
3. Winkeliers	15
3.1 Huidige situatie	15
3.2 Gevolgen zondagopenstelling	17
3.3 Permanente zondagopenstelling	17
4. Burgerpeiling	20
4.1 Huidig winkelgedrag	20
4.2 Permanente zondagopenstelling in Haarlemmermeer?	26
4.3 Leefbaarheid, veiligheid en openbare orde	27
5. Vastgoedeigenaren	30
6. Uit het KSO 2011	33
Bijlage 1. Indeling deelgebieden	37
Bijlage 2. Vragenlijsten Winkeliers en Burgerpeiling	38
Bijlage 3. Tabellen	44
Bijlage 4. Kaart spreiding toeristisch aanbod	45

Belangrijkste resultaten en conclusies

Belangrijkste resultaten

Toerisme in Haarlemmermeer

- De gemeente Haarlemmermeer kent een uitgebreid toeristisch-recreatief aanbod. Schiphol is met ca. 2 miljoen dagtoeristen op jaarbasis de grootste toeristische trekpleister. Andere belangrijke toeristische bestemmingen zijn: de Groene Weelde en het Haarlemmermeersebos (het voormalige Floriade terrein). Gezamenlijk hebben deze recreatiegebieden circa 1,5 tot 2 miljoen bezoekers per jaar.
- Er is een reeks van bezienswaardigheden, zoals het Cruquius stoomgemaal de Calatravabridgen en het Historisch Museum Haarlemmermeer.
- Verder wordt er jaarlijks een 80-tal evenementen georganiseerd, waarbij Mysteryland (60.000 bezoekers), Meerjazz en Concours Hippique (25.000) de grootste evenementen zijn.
- Het verblijfstoerisme is sterk vertegenwoordigd in Haarlemmermeer. Het aanbod bestaat uit 22 hotels uit het hogere segment, een camping, twee pensions en een bed & breakfast. Met 65,5 kamerbedden per 1.000 inwoners heeft Haarlemmermeer een kamerdichtheid die 5x zo hoog is als landelijk gemiddeld.
- In totaal waren er in 2011 naar schatting 1,1 miljoen overnachtingen. Deze komen voor 99 procent voor rekening van de hotels.
- De sector Toerisme en Recreatie heeft een hoge economische betekenis in de gemeente Haarlemmermeer. De totale omzet in de T&R sector kan worden becijferd op 820 miljoen euro. De verblijfsaccommodaties zetten daarvan 130 miljoen euro om. Haarlemmermeer kent een stijgende ontwikkeling in het aantal overnachtingen in hotels en de omzet van de hotelsector;
- Er is een relatief grote T&R sector, 8,3 procent van alle bedrijven is gelieerd aan de T&R sector. Daarnaast is 7,8 procent banen toe te schrijven aan de T&R sector ten opzichte van 5,2 procent in Noord-Holland en 5,6 procent in Nederland; In de benchmarkgemeenten is dit nog lager met Lelystad 5,5 procent, Almere 4,5 procent en Zoetermeer 3,8 procent.
- De sector heeft een positief toekomstperspectief: samenhangend met de groei van Schiphol en toerismeprognoses wordt er een groei van het aantal overnachtingen en het aantal hotel(kamers) verwacht.
- Haarlemmermeer heeft een grotere toeristisch-recreatieve sector, zowel in vestigingen en banen als in voorzieningen, dan referentiegemeente Lelystad, waar het toeristisch regime is ingevoerd op basis van een onderbouwend onderzoek.

Winkeliers

- 49 procent van de winkeliers is op dit moment nooit open op koopzondag, 37 procent is elke koopzondag open, 15 procent is wisselend open op koopzondag.
- Omzetverhoging is de belangrijkste reden om open te zijn op zondag (30 procent), gevolgd door 'service naar de klant' (27 procent) en het feit dat 'andere winkels ook open zijn' (23 procent).
- Redenen om niet open te gaan op zondag zijn in de eerste plaats 'het belang van zondag als vaste rustdag' en dat de kosten niet opwegen tegen de opbrengsten.

- Slechts 13 procent van de winkeliers zou overwegen wel open te gaan op zondag als er meer wordt georganiseerd of geadverteerd.
- Winkeliers in Haarlemmermeer bedienen op zondag vooral eigen inwoners en in mindere mate inwoners van omliggende gemeenten; één vijfde van de winkeliers heeft toeristen en recreanten als doelgroep.
- 53 procent voorziet verschuiving van de omzet als men open is op zondag, 28 procent denkt meer omzet te genereren.
- De meerderheid van de winkeliers (62 procent) meent dat het personeel bezwaar zal hebben tegen werken op zondag. 36 procent denkt meer personeel nodig te hebben bij permanente zondagopenstelling.
- 60 procent van de winkeliers is tegen permanente zondagopenstelling in de gemeente, 20 procent is voorstander en 18 procent vindt dat de ondernemer zelf mag bepalen wanneer winkeliers open gaan.
- In alle deelgebieden zijn tegenstanders in de meerderheid; in Midden is men het meest enthousiast over zondagopening, in Noord is de meeste weerstand.
- Voorstanders zijn vooral (landelijke) ketens, kleine zelfstandigen zijn goed vertegenwoordigd onder de tegenstanders en zijn vaak voor keuzevrijheid van de winkelier.

Burgerpeiling

- 39 procent van de inwoners winkelt één keer of vaker per maand op zondag in Haarlemmermeer; 30 procent winkelt nooit op zondag in de gemeente.
- Van de inwoners die wel eens op zondag winkelen in Haarlemmermeer, doet de overgrote meerderheid dit in Hoofddorp (70 procent), gevolgd door Nieuw-Vennep (17 procent).
- Internet is het meest populaire medium om te informeren over koopzondagen in de gemeente, gevolgd door gedrukte media.
- 'Vaak iets nodig hebben op zondag' en 'geen tijd om te winkelen op andere dagen' zijn de belangrijkste redenen om op zondag te winkelen.
- Niks nodig hebben op zondag en het belang van zondag als rustdag zijn de belangrijkste redenen om nooit een koopzondag te bezoeken.
- 32 procent gaat op zondag alleen naar de supermarkt, 47 procent bezoekt de supermarkt en ook andere winkels, 21 procent bezoekt alleen andere winkels.
- Van de andere winkels zijn modewinkels het populairst op zondag (79 procent), gevolgd door warenhuizen (35 procent).
- 53 procent van de inwoners zegt te winkelen op zondag naast het reguliere winkelen op zaterdag en doordeweeks.
- Ruim een kwart combineert het winkelen op zondag met een andere activiteit, vooral horecabezoek is bij hen populair.
- Als men op zondag buiten gemeente Haarlemmermeer winkelt, doet men dit het liefst in Amsterdam, gevolgd door Haarlem en Amstelveen.
- De belangrijkste reden om buiten Haarlemmermeer te winkelen is het completere winkelaanbod aldaar (voor inwoners die ook in Haarlemmermeer winkelen) en dat het er gezelliger is (voor inwoners die niet in Haarlemmermeer winkelen).

- 38 procent vindt het behouden van zondag als rustdag onbelangrijk, 36 procent vindt het wel belangrijk om de zondagsrust te behouden.
- 48 procent is voorstander van permanente zondagopening van winkels, 27 procent is tegenstander en 22 procent heeft er geen mening over.
- In alle deelgebieden bestaat de grootste groep uit voorstanders. Inwoners van deelgebied Noord zijn het vaakst voorstander van koopzondag (50 procent), inwoners van deelgebied Zuid (45 procent) het minst vaak.

Leefbaarheid en veiligheid

- Haarlemmermeer krijgt een goede beoordeling maar gemiddeld iets lager vergeleken met Noord-Holland en Nederland als geheel van burgers op het gebied van leefbaarheid en veiligheid. (www.waarstaatjegemeente.nl)
- Verkeersoverlast is een aandachtspunt binnen de gemeente, zowel qua verkeersongevallen (www.waarstaatjegemeente.nl) als qua verkeers- en parkeeroverlast bij zondagopening (Burgerpeiling I&O Research).
- 4 procent heeft op dit moment overlast door koopzondag in de gemeente, 13 procent van de inwoners denkt dat hun zondagsbeleving negatief zal worden beïnvloed bij permanente zondagopenstelling van winkels.
- De helft van de inwoners denkt dat permanente zondagopenstelling geen invloed heeft en 37 procent verwacht juist een (zeer) positieve invloed op de zondagsbeleving.

Vastgoedeigenaren

- De vastgoedsector is over het algemeen voorstander van permanente zondagopenstelling in Haarlemmermeer; wel zijn er uitzonderingen, zoals het huidige winkelcentrum van Badhoevedorp, waarvan de eigenaar zegt dat het in de huidige situatie van het winkelcentrum weinig baat heeft bij zondagopening.
- Belangrijkste reden is het feit dat er omzet wordt verloren aan omliggende gemeenten die wel open zijn op zondag. Winkelen op zondag is een trend die er nou eenmaal is. De vastgoedeigenaren willen hier graag op inspelen.
- Vastgoedeigenaren begrijpen dat kleine ondernemers niet open willen op zondag en ketenwinkels juist wel, echter het liefst zien zij dat een heel winkelgebied collectief open is op zondag.
- Er is weinig sturing vanuit de vastgoedsector als het gaat om koopzondag. Er worden geen concrete middelen ingezet om huurders te verplichten tot zondagopening. Wel wordt er gelobbyd en gefaciliteerd als het gaat om zondagopening.

Conclusies

De volgende vragen stonden centraal in het onderzoek:

1. Is er sprake van substantieel en autonoom toerisme in de gemeente Haarlemmermeer, waarvoor de aantrekkingskracht is gelegen buiten de mogelijkheid tot winkelen (op zondag)?
2. Hebben burgers, werknemers, ondernemers en vastgoedeigenaren van Haarlemmermeer behoefte aan zondagopenstelling?
3. Wat is de invloed van zondagopenstelling op de lokale economie, de zondagsrust, de veiligheid, de leefbaarheid en de openbare orde in Haarlemmermeer?

Op basis van de onderzoeksresultaten zijn de volgende conclusies getrokken:

Het toerisme in Haarlemmermeer blijkt qua omvang substantieel en autonoom

De economische betekenis van de toeristische sector is qua omzet en aantal bedrijven substantieel. In vergelijking met een aantal referentiegemeenten, de provincie Noord-Holland en het landelijk gemiddelde scoort Haarlemmermeer daarbij bovengemiddeld op meerdere indicatoren, zoals het aantal toeristische bedrijven, werkgelegenheid, het aantal overnachtingen en omzet uit toerisme.

Er is er sprake van een divers toeristisch-recreatief aanbod dat autonoom (onafhankelijk van het winkelapparaat) is gegroeid. Daarbij is Schiphol de generator van bezoekersstromen, maar zijn er verspreid over Haarlemmermeer ook diverse relevante toeristisch recreatieve activiteiten, objecten en gebieden te vinden op het gebied van natuur en recreatie, evenementen, culturele voorzieningen en accommodaties.

Benchmark-gemeenten hebben een toeristisch regime ingevoerd

De gemeenten waarmee Haarlemmermeer wordt vergeleken in het onderzoek: Zoetermeer, Lelystad en Almere, hebben een kleiner toeristisch aanbod en een kleiner aandeel van de T&R sector dan Haarlemmermeer. Deze gemeenten hebben een toeristisch regime ingevoerd, wat zou betekenen dat Haarlemmermeer ook kan worden aangewezen als toeristisch gebied.

Wat betreft de belangenafweging zijn er in de benchmark-gemeenten gelijkenissen met Haarlemmermeer. De meerderheid van de winkeliers (met name kleine ondernemers) is tegen permanente zondagopenstelling, inwoners zijn overwegend voorstander van permanente zondagopenstelling. Zondagsrust speelt geen prominente rol, wel wordt over het algemeen een vaste rustdag gegund aan winkelpersoneel en kleine zelfstandigen. Vastgoedeigenaren zien vooral belang in duidelijkheid naar de klant en collectiviteit in zondagopenstelling per winkelgebied. Huurders worden echter niet gedwongen open te gaan.

Ter illustratie: in Lelystad waren tijdens het onderzoek ten behoeve van koopzondagen ondernemers in wijkcentra overwegend tegen zondagopenstelling; de meningen van ondernemers in het Stadshart liepen sterk uiteen. Alle belangen in aanmerking genomen, heeft de gemeenteraad meer gewicht toegekend aan de belangen vóór zondagopenstelling dan aan de belangen tegen zondagopenstelling.

Winkelopenstelling op zondag is (ook) ten behoeve van toeristen en recreanten

De ondernemers zijn voornamelijk open voor inwoners van de eigen gemeente en omliggende gemeenten, echter één vijfde van de winkeliers heeft ook recreanten en/of toeristen als doelgroep. De winkels fungeren daarbij als ondersteuning/ voorziening van het toerisme, niet als zelfstandige trekker.

Inwoners en winkeliers

De grootste groep inwoners heeft, in elk deelgebied, behoefte aan permanente zondagopenstelling van winkels in Haarlemmermeer. Opvallend is het relatief grote aandeel inwoners dat neutraal tegenover permanente zondagopenstelling staat.

Over het algemeen is de meerderheid van de winkeliers niet voor permanente zondagopenstelling. Ketenwinkels en supermarkten zijn voornamelijk voorstander, winkeliers met weinig of geen personeel zijn zoals verwacht het minst enthousiast over permanente zondagopenstelling. Zondag als vaste vrije dag speelt hier een belangrijke rol. Mocht Gemeente Haarlemmermeer beslissen dat winkels elke zondag open mogen, dan is tweederde van alle winkeliers voorstander van keuzevrijheid in openstelling, een kwart is voor collectieve openstelling ten behoeve van het succes van de koopzondag.

Een meerderheid van de winkeliers verwacht dat hun personeel matig tot veel bezwaar zal hebben tegen werken op zondag (62 procent), één derde denkt dat het geen bezwaar zal zijn. Voor ketenwinkels is het vinden van personeel op zondag vaak geen probleem.

Hoewel vastgoedeigenaren meer belang hebben bij winkelgebieden die collectief open gaan op zondag, vinden zij het vaak de keuze van de betreffende winkeliersvereniging of winkels open moeten gaan of niet. Wel benadrukken vastgoedeigenaren veelal de afvloeiing van omzet naar omliggende gemeenten als winkels niet op (elke) zondag open zijn.

Economische belangen zondagopenstelling

Uit de onderzoeksresultaten blijkt dat koopzondagen in Haarlemmermeer niet (alleen) hoeven te leiden tot omzetsubstitutie maar omzetgroei kunnen genereren uit zowel toerisme en recreatie als toevloeiing van omliggende gemeenten. Er wordt namelijk namelijk gewinkeld naast de reguliere winkeltijden. Een belangrijkere constatering is dat als de winkels (met name in de winkelcentra) in Haarlemmermeer op zondag dicht blijven, dit leidt tot *afvloeiing* naar andere potentiële aankoopplaatsen, met name Haarlem, Amsterdam en Amstelveen. Of er omzetgroei plaatsvindt door op zondag open te zijn, verschilt wel per branche.

Haarlemmermeer kent een relatief groot aandeel vestigingen en werkgelegenheid in de T&R sector, die groeiende is. Bij permanente zondagopenstelling zal het aantal banen in deze sector naar verwachting toenemen.

Zondagsrust en belangen leefbaarheid, veiligheid en openbare orde

De zondag als rustdag is voor de grootste groep inwoners (38 procent) niet relevant; deze groep wordt met een klein verschil opgevolgd door inwoners die het juist wel een rustdag vinden (36 procent).

13 procent van de inwoners verwacht een (zeer) negatieve invloed op de zondagsbeleving als de winkels permanent open gaan op zondag, 37 procent verwacht juist een (zeer) positieve invloed doordat er wat meer levendigheid is.

De huidige situatie in Haarlemmermeer op het gebied van leefbaarheid, veiligheid en openbare orde biedt geen reden tot zorg bij permanente zondagopenstelling. Integendeel, een toenemende dynamiek op zondag in de verschillende winkelgebieden heeft naar verwachting eerder een positieve invloed, zie ook vorige alinea. Wel verdient de parkeeroverlast en verkeersdrukte aandacht op zondag in specifieke kernen.

Atypische structuur van de gemeente

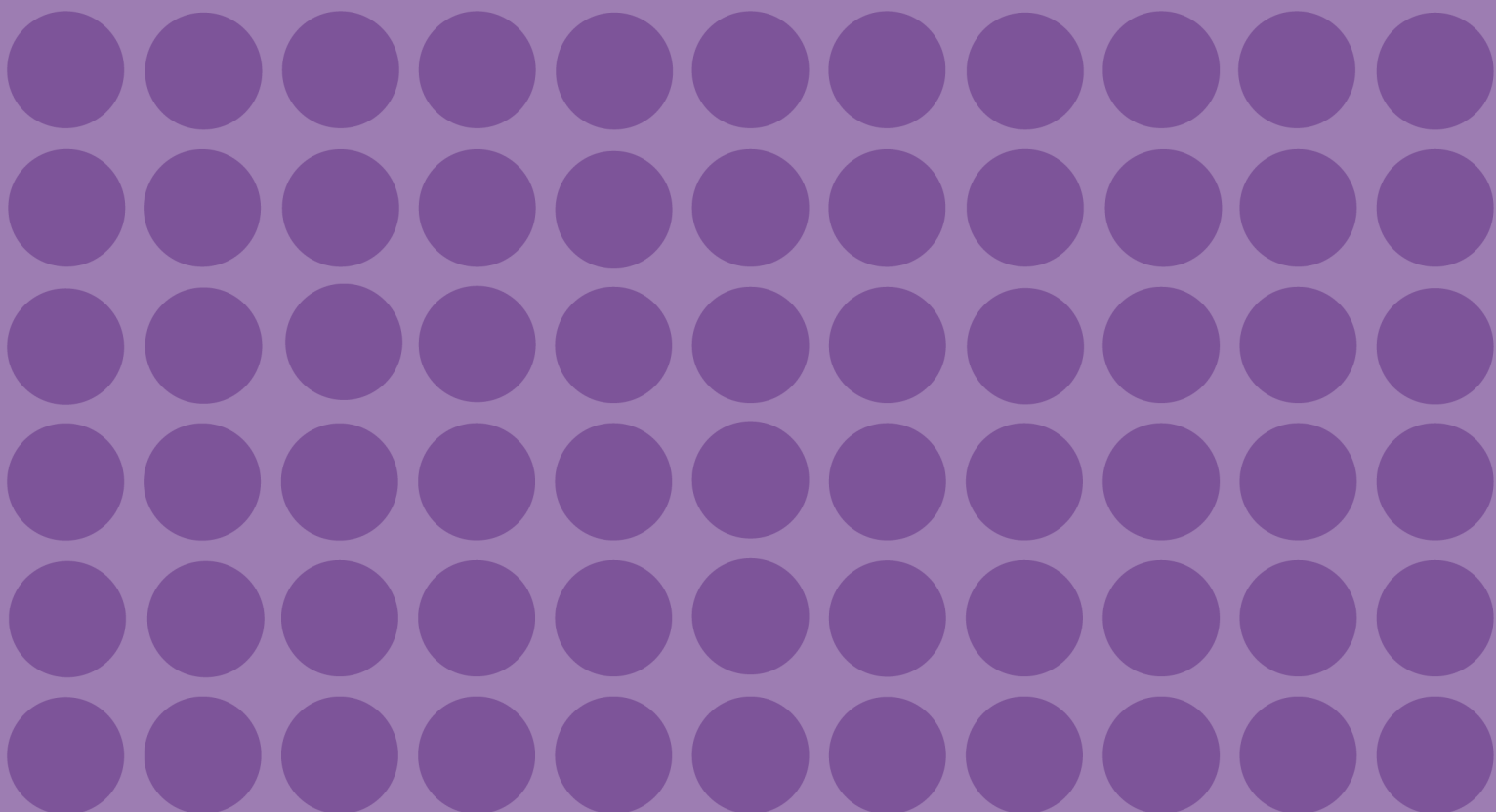
Tot slot aandacht voor de structuur van Haarlemmermeer. Zoals beschreven in de inleiding, bestaat de gemeente uit vele kernen met diverse achtergronden: stedelijk of dorps, gepland of spontaan ontstaan, snel of nauwelijks gegroeid. Dit is ook te merken in de structuur van de diverse winkelcentra.

De winkelgebieden in Haarlemmermeer kunnen wat dat betreft moeilijk als één geheel worden gezien: wat in Hoofddorp een succes is op het gebied van detailhandel, kan in een kleine kern anders uitpakken.

Hoofdstuk

1

Inleiding

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Eind 2011 heeft het College van B&W een nota opgesteld aangaande de openingstijden van de detailhandel in 2012. Daarbij is het openings- en sluitingsregime en de jaarlijkse aanwijzing van de koopzondagen in een breder perspectief geplaatst. De gemeente constateert dat behoorlijk wat gemeenten afwijken van de algemene regels van de Winkeltijdenwet (Wtw). Ook zijn er veel gemeenten die ontheffing hebben gerealiseerd door gebruik te maken van de toerismebepaling. Het college constateert daardoor een ongelijke positie tussen winkelcentra en winkeliers en onduidelijkheid onder inwoners en bezoekers.

De gemeente Haarlemmermeer maakt op dit moment al gebruik van alle mogelijkheden die Wtw biedt om detailhandelsbedrijven op zondag open te laten zijn, met uitzondering van de toerismebepaling. Nu de gemeenten Amsterdam, Haarlem en Haarlemmerliede inmiddels op basis van de toerismebepaling wel winkels elke zondag de mogelijkheid geven open te zijn, zijn er met name in Haarlemmermeer Noord (Zwanenburg en Badhoevedorp) onder detaillisten zorgen ontstaan over oneerlijke concurrentie. Een deel van detaillisten in Haarlemmermeer Noord pleit dan ook voor een volledige vrijheid met betrekking tot zondagopenstelling.

Voordat de gemeente Haarlemmermeer een selectief toeristisch regime wil instellen in Haarlemmermeer Noord wil de gemeente eerst, conform de motiveringsplicht, onderzoeken of hiervoor draagvlak is bij ondernemers en inwoners. Besloten is om het onderzoek direct gemeentebreed in te steken, om tevens de mogelijke precedentwerking van een toeristisch regime in Haarlemmermeer Noord te onderzoeken.

Aangescherpte winkeltijdenwet

Per 1 januari 2011 is de Wtw gewijzigd. Het doel van de wijziging is de bevoegdheid met betrekking tot de toerismebepaling nader in te kaderen. Voorts is het doel zeker te stellen dat bij besluiten over de toepassing van de toerismebepaling, naast economische belangen, ook andere belangen uitdrukkelijk in de afweging worden betrokken. Als gevolg van de wetswijziging dient voor het verlenen van vrijstelling op basis van de toerismebepaling aan de volgende voorwaarden te worden voldaan:

“Er dient binnen de gemeente sprake te zijn van:

- *op de gemeente –of op een deel daarvan- gericht toerisme met een substantiële omvang;*
- *mits de aantrekkingskracht voor dat toerisme geheel of nagenoeg geheel is gelegen buiten de verkoopactiviteiten die door de vrijstelling mogelijk worden gemaakt (het toerisme dient autonoom te zijn);*
- *de winkelopenstelling dient ten behoeve van het toerisme plaats te vinden.”*

De volgende belangen dienen bij het besluit in ieder geval te worden betrokken:

- economische belangen: werkgelegenheid en economische bedrijvigheid in de gemeente (waaronder mede wordt begrepen het belang van winkeliers met weinig of geen personeel en van winkelpersoneel);
- de zondagsrust in de gemeente;
- de leefbaarheid, veiligheid en openbare orde in de gemeente.

Een besluit van de raad tot verlenen van vrijstelling van de verplichte winkelsluiting op zon- en feestdagen vanwege toerisme dient vergezeld te gaan van een toelichting.

1.2 Onderzoeksvraag

Het doel van het onderzoek is als volgt geformuleerd:

“Onderzoek en onderbouw aan de hand van de aangescherpte toerismebepaling winkeltijdenwet of Gemeente Haarlemmermeer de winkeltijden kan verruimen.”

De volgende onderzoeksvragen staan centraal in het onderzoek:

1. Is er sprake van substantieel en autonoom toerisme in de gemeente Haarlemmermeer, waarvoor de aantrekkingskracht is gelegen buiten de mogelijkheid tot winkelen (op zondag)?
2. Hebben burgers, werknemers, ondernemers en vastgoedeigenaren van Haarlemmermeer behoefte aan zondagopenstelling?
3. Wat is de invloed van zondagopenstelling op de lokale economie, de zondagsrust, de veiligheid, de leefbaarheid en de openbare orde in Haarlemmermeer?

In het onderzoek wordt onderscheid gemaakt tussen:

- Haarlemmermeer Noord, Haarlemmermeer Midden en Haarlemmermeer Zuid (zie bijlage 1 voor indeling kernen naar deelgebied);

- de verschillende typen winkelgebied: hoofdwinkelcentra en nevenwinkelcentra;
- winkelbranches.

1.3 Structuur van de gemeente

De gemeente Haarlemmermeer bestaat uit 26 grote en kleine woonkernen, verdeeld over een groot oppervlakte. Kernen als Hoofddorp (met ruim 73.000 inwoners) en Nieuw-Vennep (31.000 inwoners) zijn de afgelopen decennia snel gegroeid, terwijl sommige andere kernen nauwelijks veranderen qua bevolkingsaantal. De kleinste kernen hebben tussen de 300 en 400 inwoners.

Haarlemmermeer bestaat uit organisch gegroeide dorpen aan de randen, kernen met meer planmatige wijken in het midden en mainport Schiphol aan de noordoostkan van de polder. Deze diversiteit aan dynamiek en groeiwijzen maakt Haarlemmermeer atypisch stedelijk.

De verscheidenheid in groeipaden van de kernen ook terug te zien in het diverse aanbod van winkelcentra: een stedelijk winkelcentrum in Hoofddorp, dorpse centra in diverse kernen en wijkwinkelcentra in grotere uitbreidingswijken.

1.4 Bouwstenen

Samenstelling en aantrekkingskracht toeristisch aanbod

Om een goed beeld te krijgen van het toerisme in de gemeente Haarlemmermeer zijn het toeristisch aanbod en de toeristische voorzieningen geanalyseerd, door middel van:

- het in kaart brengen van toeristische trekpleisters als natuur, musea, architectuur, attractiepark, dierentuin en kerken en het in kaart brengen van het aantal verblijfsaccommodaties (hotels, vakantiewoningen, bed & breakfasts en kampeerreinen);
- een inventarisatie van de (bovenlokale) evenementen die plaatsvinden in Haarlemmermeer;
- een bondige inventarisatie van de marketing van het toeristisch aanbod: waar wordt het toeristisch aanbod genoemd (reisgidsen, websites, VVV, boeken, et cetera).

Vervolgens is de omvang van het toerisme in Haarlemmermeer geanalyseerd aan de hand van:

- de bezoekersaantallen van het toeristisch aanbod/ evenementen, afgezet tegen het inwoneraantal van Haarlemmermeer;
- de ontwikkeling van deze bezoekersaantallen;
- de spreiding van de bezoekersaantallen over het jaar.

Economische betekenis toerisme

De omvang van de toeristische sector en de betekenis hiervan voor Haarlemmermeer is afgemeten aan de werkgelegenheid in het toerisme, de inkomsten van de sector en de gemeentelijke inkomsten.

Dit is geanalyseerd aan de hand van:

- het aantal arbeidsplaatsen in de toeristische sector;
- de inkomsten van de toeristische sector, inclusief inkomsten die worden verdiend door spin-off, zoals de plaatselijke horeca;

- het aantal overnachtingen in Haarlemmermeer en de gemeentelijke inkomsten gerelateerd aan het toerisme.

Onderscheidend vermogen Haarlemmermeer

Door middel van een benchmark met gemeenten van een vergelijkbare omvang, beschrijven we of Haarlemmermeer zich onderscheidt op toeristisch-recreatief gebied. We vergelijken Haarlemmermeer met de gemeenten Zoetermeer, Lelystad en Almere.

Winkeliersenquête

Naar 681 winkeliers in Haarlemmermeer is een schriftelijke enquête gestuurd. Hiervan zijn er 16 onbestelbaar retour gekomen en hebben 168 een ingevulde enquête retour gezonden, een netto respons van 25 procent, met een betrouwbaarheid van 95 procent en nauwkeurigheid van 6,5 procent voor de gehele gemeente.

Burgerpeiling

Met de burgerpeiling zijn 1.693 inwoners van Haarlemmermeer benaderd. In totaal zijn 1.135 succesvolle interviews afgenomen, dit is voldoende betrouwbaar naar deelgebied: een netto respons van 67 procent.

De gemiddelde leeftijd van de respondenten uit de burgerpeiling is 51 jaar. De verhouding man/vrouw is 39/ 61 procent. De huishoudensamenstelling van de respondenten is als volgt verdeeld:

- gehuwd/samenwonend met thuiswonende kinderen (36 procent)
- gehuwd/samenwonend zonder thuiswonende kinderen (34 procent)
- alleenwonend (17 procent)
- wonend bij ouders/verzorgers (7 procent)
- alleenstaand met thuiswonende kinderen (5 procent)

Vastgoedeigenaren

Voor het onderzoek zijn de belangrijkste winkelvastgoedeigenaren in Haarlemmermeer telefonisch geïnterviewd over het thema koopzondag in de gemeente. Gesproken is met de organisaties Corio Retail Nederland, MVGM (Dela Vastgoed), Rodamco, Kroonenberggroep, Altera Vastgoed en Bohemen/AM Vastgoed.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het toeristisch-recreatief aanbod van Haarlemmermeer beschreven aan de hand van attracties en logiesaccommodaties. Daarnaast wordt de grootte en relevantie van de sector toerisme en recreatie omschreven door middel van werkgelegenheid, vestigingen en omzetschattingen. Hoofdstuk 3 gaat in op de enquêteresultaten van de winkeliers in Haarlemmermeer, hoofdstuk 4 behandelt de burgerpeiling onder inwoners.

Vervolgens wordt in hoofdstuk 5 het perspectief van vastgoedeigenaren belicht, waarna in hoofdstuk 6 enkele resultaten uit het KSO2011 onderzoek met betrekking tot Haarlemmermeer worden toegelicht.

In de bijlagen zijn een verdeling van kernen naar deelgebied, de vragenlijsten, enkele tabellen en een kaart met de spreiding van het toeristisch aanbod (bron: Gemeente Haarlemmermeer) te vinden.

2

Hoofdstuk

Toerisme in Haarlemmermeer

2. Toerisme in Haarlemmermeer

2.1 Samenstelling en aantrekkingskracht toeristisch aanbod

Kenmerkend voor het toeristisch product van Haarlemmermeer zijn de tegenstellingen: verstedelijking tegenover platteland, grootschaligheid tegenover kleinschaligheid, hightech tegenover agrarische bedrijvigheid.

Schiphol

Veruit de grootste attractie van Haarlemmermeer is uiteraard luchthaven Schiphol. De aanwezigheid van Schiphol, met in 2011 bijna 50 miljoen passagiers (bron: Schiphol Group), genereert ruim 2 miljoen dagjesmensen en spotters per jaar. Met de geplande groei van de luchthaven zal dit aantal toeristisch-recreatieve bezoeken aan Schiphol verder toenemen.

Er zijn twee spotterplaatsen waar spotters rustig en van dichtbij kunnen kijken naar startende of landende vliegtuigen: langs de Polderbaan en bij de Buitenveldertbaan. De toegang tot deze spotterplaatsen is gratis.

De winkels op Schiphol Plaza zijn 7 dagen per week geopend van 7.00 uur tot 22.00 uur, de supermarkt zelfs tot 24.00 uur en het fastfoodrestaurant Burger King is 24 uur per dag open. Het Panoramaterras biedt uitzicht op het platform en één van de start- en landingsbanen van Schiphol. Jaarlijks bezoeken bijna 1,5 miljoen dagjesmensen, afhalers, wegbrengers en luchtvaartenthousiastelingen het Panoramaterras (bron: www.schiphol.nl). Speciaal aangelegde fietspaden maken het mogelijk om naar en rondom Schiphol te fietsen: de Schiphol-fietsroute.

Schiphol is de eerste luchthaven met een museum in de terminal; een dependance van het Rijksmuseum. Hier is permanent een tentoonstelling te zien van tien werken van Hollandse meesters uit de Gouden Eeuw en er zijn regelmatig wisselende tentoonstellingen te zien. Het Rijksmuseum is te vinden achter de paspoortcontrole en dus alleen toegankelijk voor vliegtuigpassagiers. Het museum is elke dag geopend van 07.00 uur tot 20.00 uur en de toegang is gratis.

Recreatiegebieden

In Haarlemmermeer kan men recreëren in de Groene Weelde en het Haarlemmermeerbos (het oud-Floriade terrein). Gezamenlijk hebben deze recreatiegebieden circa 1,5 tot 2 miljoen bezoekers per jaar (bron: Gemeente Haarlemmermeer). Groene Weelde is een recreatiegebied dat ligt tussen Hoofddorp, Cruquius en Vijfhuizen en sluit aan op het Haarlemmermeerbos, dat bestaat uit 126 hectare bos- en parkgebied.

Toekomstige groen- en recreatiegebieden

In de gemeente Haarlemmermeer staan de volgende groen- en recreatiegebieden in de planning: Badhoevedorp (gevarieerd parkgebied), Buitenschot (recreatiegebied ten oosten van de wijk Vrijshot, Hoofddorp), Park Vijfhuizen (recreatiegebied met fiets- en wandelpaden ten westen van de Drie

Merenweg/ N205), Geniepark (onderdeel van nationale landschap Stelling van Amsterdam) en Park21 (dat wordt ontwikkeld voor grootschalige publieksattracties).

Culturele voorzieningen en evenementen

Met de Stelling van Amsterdam sluit Haarlemmermeer aan op de Europese Industriële Erfgoedroute. De Stelling van Amsterdam is een 135 kilometer lange militaire verdedigingslinie die tussen 1881 en 1914 in een straal van 15 tot 20 kilometer rondom Amsterdam is aangelegd. In Haarlemmermeer bestaat het uit de Geniedijk, de forten bij Vijfhuizen, Hoofddorp en Aalsmeer (Rijsenhout) en de historische stoomgemalen Cruquius, Lijnden en Buiten-Kaag, welke als rijksmonumenten zijn aangewezen.

De belangrijkste musea in Haarlemmermeer zijn het Cruquius Museum in Cruquius en het Historisch Museum Haarlemmermeer in Hoofddorp.

Beide musea gaan in op de geschiedenis van Haarlemmermeer van watergebied naar droogmakerij. Het historisch museum heeft daarnaast ook wisselende exposities.

De Spaanse architect Santiago Calatrava heeft in 1999 drie markante, witte tuibruggen ontworpen over de Hoofdvaart in Haarlemmermeer. Hierop wordt inmiddels door lokale ondernemers ingespeeld middels excursies en partyboten.

Waterrecreatie

De hengelsport aan de Ringvaart, die is ontstaan met de drooglegging van de Haarlemmermeer, is van lokaal en regionaal belang. Ook de recreatieplas in het Haarlemmermeerse bos wordt gebruikt voor de kleine watersport. Inmiddels is de water- en oeverrecreatie in Haarlemmermeer uitgebreid met de recreatieplas bij Toolenburg (circa 85 ha). Via de Ringvaart zijn vele andere watergebieden te bereiken waaronder de Kagerplassen, Westeinderplas en Nieuwe Meer.

Met name in de Ringvaart en de randmeren, als onderdeel van de staande mastroute (route voor zeilschepen met een mast van meer dan zes meter, van de Zeeuwse en Zuid-Hollandse delta via het IJsselmeer naar de Eems in de provincie Groningen) is sprake van een bloeiende watersport met meerdere havens en aanlegplaatsen voor pleziervaart.

Fiets- en wandelroutes

De 'ANWB Fietsgids Stelling van Amsterdam' voert de fietser in 15 knooppuntroutes langs de Stelling van Amsterdam. Eén van de routes is de Haarlemmermeer Fortenfietsroute.

Het fietsroutenetwerk Stadsregio Amsterdam bestaat uit ongeveer 1000 kilometer aan fietsroutes. Het fietsroutenetwerk beslaat een groot gebied: van Alkmaar-Zuid in het noorden, via de kust/bollenstreek met o.a. Lisse, Voorhout en Sassenheim in het westen t/m Hilversum, Bussum en een groot deel van Almere-Stad in het oosten. Haarlemmermeer ligt ook binnen dit gebied. Met goede knooppuntbewegwijzering wordt het maken van recreatieve fietstochten extra aantrekkelijk.

De Groene As verbindt grote en kleine natuurgebieden tussen Amstelland en Spaarnwoude met elkaar. Het is een ecologische zone, maar ook een recreatieve verbinding. Er zijn fietsroutes van 30 km, 50 km of een Slotervaart-fietsroute rijden. De drie fietsroutes laten de Groene AS en de regio Amsterdam op de meest groene en natuurrijke manier zien.

In Haarlemmermeer zijn verschillende wandelroutes uitgezet, deze verschillen van ommetjes tot lange wandelroutes, maar zijn over het algemeen lokaal van aard.

Leisure en sportvoorzieningen

Silverstone Indoorkarting, Lasergames en Partycentre in Zwanenburg is een grootschalige leisurevoorziening met regionale aantrekkingskracht. Claus Hotel & Event Center is een grootschalige evenementenlocatie in Hoofddorp bestaande uit een hotel, een eventcentre met restaurants, bars, bowlingcentrum en een strandpaviljoen in het park. Daarnaast is er in Vijfhuizen het event- en congrescentrum Expo Haarlemmermeer.

Haarlemmermeer beschikt over een grote golfbaan met bovenlokale aantrekkingskracht: Haarlemmermeersche Golfclub in Cruquius.

Evenementen

Haarlemmermeer kent circa 80 evenementen per jaar (bron: Gemeente Haarlemmermeer). Het merendeel hiervan bestaat uit gangbare, kleinschalige evenementen met een lokale aantrekkingskracht (kermissen, circussen, braderie, oranjevieringen, boslopen, wandelmeerderdaagse, dorps- of wijkfeesten, etcetera). Deze worden over het algemeen door eigen inwoners goed bezocht en keren jaarlijks terug. In het middensegment, evenementen met regionale aantrekkingskracht, zien we bijvoorbeeld Meerpop, Meerlive, Olympia's Tour (wielertour, 20.000 bezoekers). In de top van de piramide zijn Mysteryland (60.000 bezoekers), Jazzfestival Meer Jazz en Concours Hippique (25.000 bezoekers) beeldbepalende en imagoversterkende topevenementen met een bovenregionale tot nationale uitstraling. Mysteryland heeft zelfs een (inter-)nationale aantrekkingskracht. Daarnaast is er nog de grote kermis (20.000 bezoekers) en de Kerstparade (40.000 bezoekers).

De meeste openlucht evenementen vinden plaats, zoals gebruikelijk, in de periode april-september. De evenementencommunicatie en het benutten van de promotiekansen heeft zich afgelopen jaren, vooral in kader van Citymarketingbeleid, steeds verder ontwikkeld: van eenvoudige kalenderoverzichten tot inmiddels de aantrekkelijke en steeds actueel gehouden website www.uitinhaarlemmermeer.nl en adequate representatie van het bestuur bij veel evenementen.

2.2 Verblijfsaccommodaties

Gemeente Haarlemmermeer telt in 2011 21 hotels en 1 pension, met 4.774 hotelkamers en 9.395 bedden. Meer dan de helft hiervan is een 'hotel-café-restaurant' (Bedrijfschap Horeca en catering). De meeste hotels (13) hebben 4 sterren NHC (Nederlandse Hotel Classificatie), er zijn drie hotels met 3 sterren, één hotel met 5 sterren.

In Rijsenhout is camping De Westeinder gevestigd met 200 standplaatsen.

Tabel 2.1

Hotels & pensions, bedden, Haarlemmermeer vergeleken (2011)

	Hotels	Bedden per 1.000 inw.	Bedden totaal
Haarlemmermeer	22	65,5	9.395
Provincie Noord-Holland	699	27,6	7.4139
Nederland	3.102	13,6	225.988
Almere	6	5,3	1.006
Lelystad	6	4,5	338
Zoetermeer	4	4,9	596

Bron: Bedrijfschap Horeca en Catering

Het aantal hotel- en pensionbedden (inclusief Bed & Breakfasts) per 1.000 inwoners ligt met 65,5 bedden per 1.000 inwoners ver boven het landelijk en provinciaal gemiddelde. De hotels zijn noodzakelijk voor de eerste opvang van passagiers en vliegpersoneel maar ook voor de opvang van zakelijke bezoekers van lokaal of regionaal gevestigde bedrijven. De aanwezigheid van een luchthaven en hotels zijn weer een vestigingsplaatsfactor voor internationale bedrijven, beurzen en congressen.

De hotelontwikkeling in Haarlemmermeer is derhalve sterk verbonden met de ontwikkeling van de luchthaven: er is een lineair verband tussen de toename van het aantal vliegbewegingen en passagiers en de groei van de logiesector in Haarlemmermeer.

In 2012 zijn in Haarlemmermeer meer dan 20 grootschalige hotels met 5.500 kamers gevestigd (bron: Gemeente Haarlemmermeer). De hotelsector zal naar verwachting uitgroeien naar meer dan 8.000 kamers in 2020.

Overnachtingen

De bezoekersstromen op de luchthaven creëren een grote markt voor verblijfsaccommodaties. Op basis van de omzetten die de hotels hebben aangeleverd, op grond waarvan de 6 procent toeristenbelasting wordt geïnd, is een inschatting gemaakt van het aantal overnachtingen. Daarbij is rekening gehouden met de ontwikkeling van de gemiddelde kamerprijs.

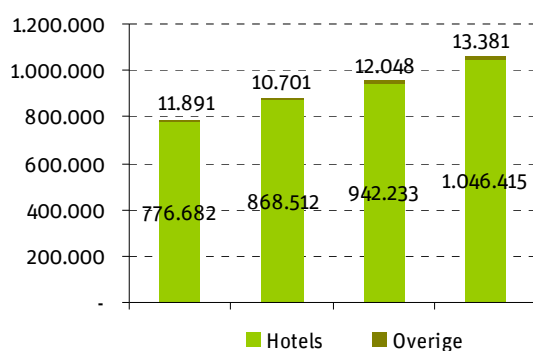
Veruit de meeste bezoekers overnachten in een van de 22 hotels. In 2008 ging het om ca. 790.000 overnachtingen en dit aantal neemt toe naar 1,01 miljoen overnachtingen in 2011.

Dit is wat lager dan de voorspelling van Horwath Consulting die er in 2005 van uitging dat er in 2011 ongeveer 1,5 miljoen overnachtingen zouden zijn in Haarlemmermeer,

Het aantal overnachtingen in de andere accommodaties is veel beperkter qua omvang. De camping telt ca. 5.000 overnachtingen per jaar en de pensions en het bed- en breakfast hebben tussen 5.500 en 7.000 overnachtingen per jaar.

Figuur 2.1
Indicatie overnachtingen Haarlemmermeer

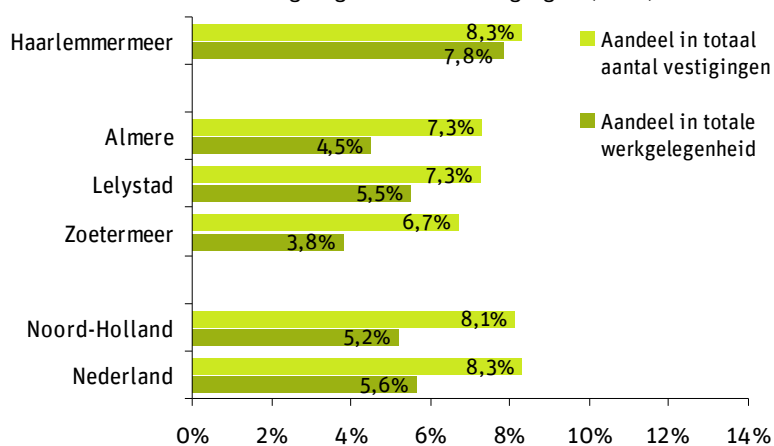
Bron: Gemeente Haarlemmermeer, bewerking I&O Research

2.3 Economische betekenis toerisme

Aandeel sector Toerisme en Recreatie

Haarlemmermeer beschikt over relatief veel werkgelegenheid in de toeristische sector: 7,8 procent ten opzichte van 5,2 procent in Noord-Holland en 5,3 procent in Nederland. Wat het aantal vestigingen betreft 'scoort' Haarlemmermeer gemiddeld.

Figuur 2.2
Aandeel sector T&R in werkgelegenheid en vestigingen (2011)

Bron: LISA

Door het relatief grote aantal banen in de T&R-sector in Haarlemmermeer in de uitgangssituatie, loopt de ontwikkeling hiervan in 2006-2011 iets achter op de landelijke en provinciale groei van de T&R sector.

Tabel 2.2

Ontwikkeling in werkgelegenheid en vestigingen T&R sector

	Banen 2011	Banen 2006-2011		Vestigingen 2011	Vestigingen 2006-2011	
		abs.	%		abs.	%
Haarlemmermeer	9.788	496	5,3 %	744	78	11,7 %
Provincie Noord-Holland	79.222	6.208	8,5 %	14.725	1.478	11,2 %
Nederland	493.707	38.797	8,5 %	101.256	15.645	18,3 %
Almere	3.674	689	23,1 %	1.090	286	35,6 %
Lelystad	2.027	333	19,6 %	451	85	23,2 %
Zoetermeer	1.895	236	14,2 %	402	71	21,5 %

Bron: Lisa

De ontwikkeling van het aantal vestigingen in 2006-2011 ligt wel op hetzelfde niveau als in Noord-Holland.

Omzet toeristische sector

Op basis van landelijke cijfers kunnen we de omzet schatten van de toeristische sector in Haarlemmermeer. De deeltijdfactor in de sector is landelijk bekend en berekend als het aantal banen gedeeld door het aantal FTE. Met andere woorden: hoeveel mensen vervullen één volwaardige baan? Uit landelijke cijfers blijkt dit 1,6 te zijn. Dit betekent dat er relatief veel deeltijders werken in de T&R-sector.

Van Gemeente Haarlemmermeer is bekend dat er 9.240 banen in de sector Toerisme en Recreatie zijn (2010), ofwel 5.775 FTE. Uit landelijke gegevens is bekend dat de omzet € 141.944 per FTE is in de toeristisch-recreatieve sector. De totale omzet in kan daarmee worden geschat op $5.775 \text{ FTE} * € 141.944 = € 819,73 \text{ miljoen}$.

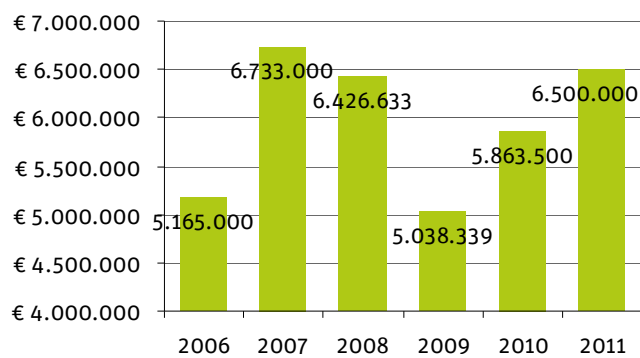
Gemeentelijke inkomsten

De logiesector draagt toerismebelasting af aan de Gemeente Haarlemmermeer. De toerismebelasting bedraagt 6 procent van de verblijfsvergoeding. Cijfers van de binnengekomen toerismebelasting laten een groei zien van de gemeentelijke inkomsten uit toerismebelasting (figuur 2.3).

Figuur 2.3

Opbrengst toerismebelasting 2006-2011 ¹

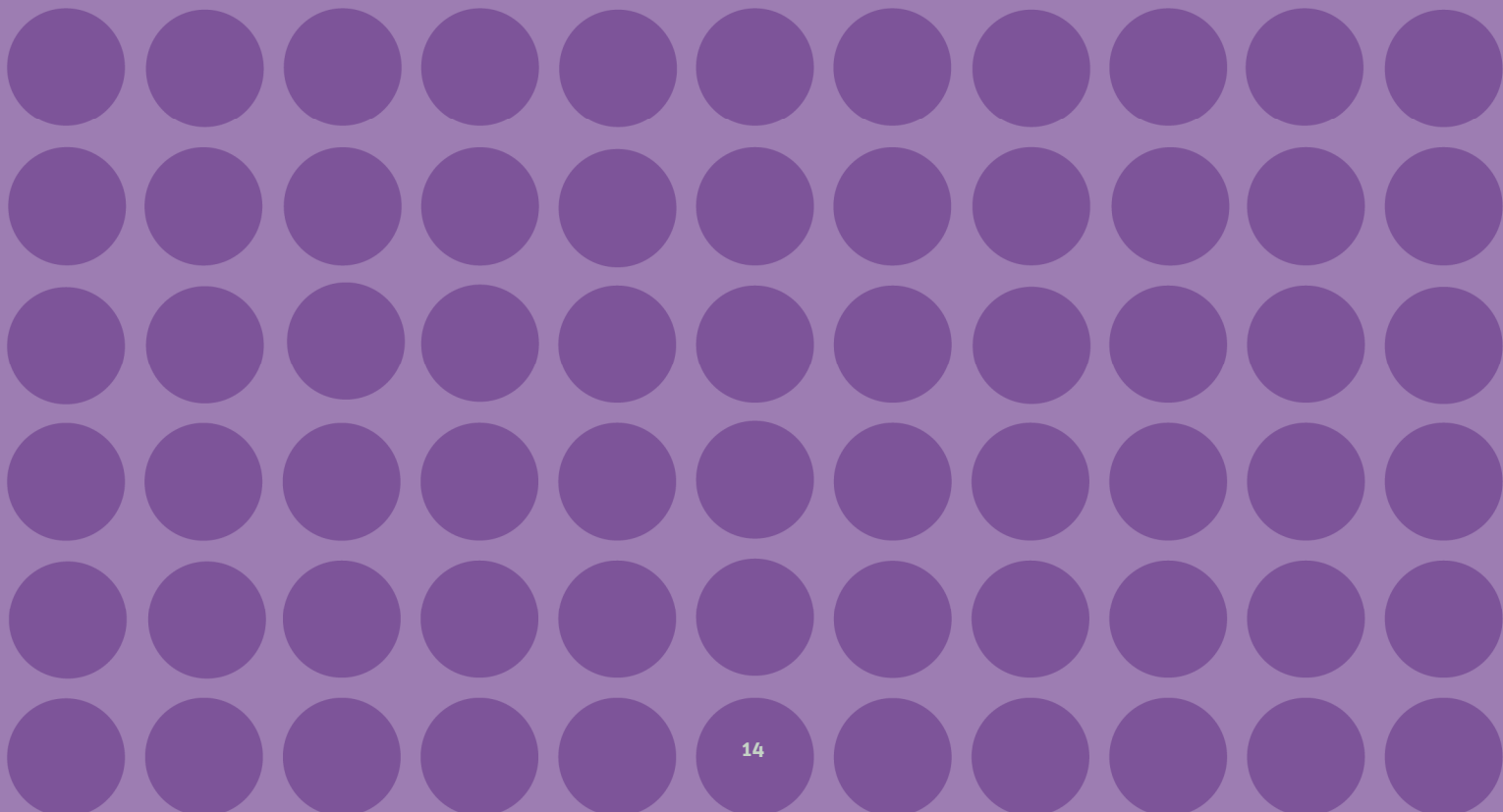
Bron: Gemeente Haarlemmermeer

¹ 2011 betreft een raming

3

Hoofdstuk

Winkeliers

3. Winkeliers

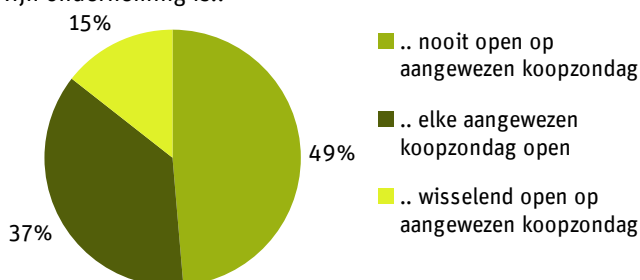
In dit hoofdstuk worden de resultaten van de schriftelijke winkeliersenquête gepresenteerd en geanalyseerd. Waar mogelijk worden de resultaten naar deelgebied of branche ingedeeld.

3.1 Huidige situatie

Op dit moment is bijna de helft van de winkels in Gemeente Haarlemmermeer nooit open op koopzondag. De andere helft is elke aangewezen koopzondag open (37 procent) of wisselend open op koopzondag (15 procent).

Figuur 3.1

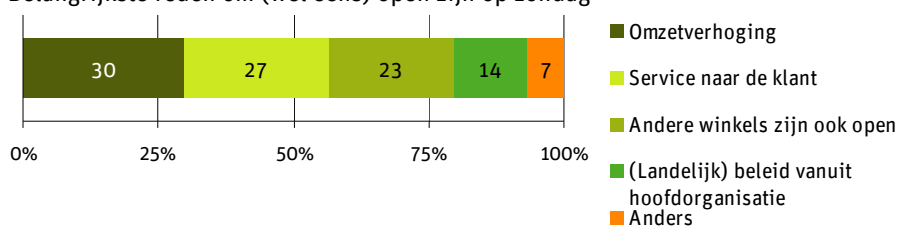
Mijn onderneming is..

Het zijn met name ketenwinkels die op dit moment al elke aangewezen koopzondag open zijn: supermarkten, bouwmarkten/ tuincentra maar ook woonwinkels en mode- en sportwinkels.

Figuur 3.2

Belangrijkste reden om (wel eens) open zijn op zondag

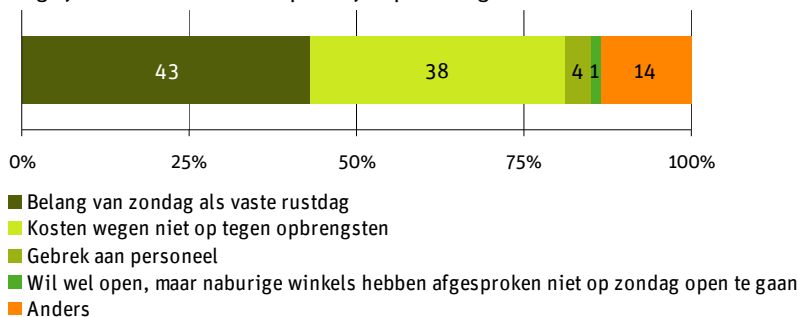
Omzetverhoging is voor de winkeliers in Haarlemmermeer de belangrijkste reden om open te zijn op zondag, gevolgd door service naar de klant en het feit dat 'andere winkels ook open zijn'. Daarnaast zijn de feestdagen en het specifieke Schipholbeleid voor sommige winkeliers redenen om op zondag open te gaan.

Ondernemers die nooit open zijn op koopzondag, hechten veel waarde aan de zondag als rustdag (niet per sé vanuit geloofsovertuiging). Een iets kleinere groep winkeliers is niet open omdat de kosten niet opwegen tegen de opbrengsten. En andere reden is dat het niet interessant is voor die specifieke branche.

Figuur 3.3

Belangrijkste reden om niet open zijn op zondag

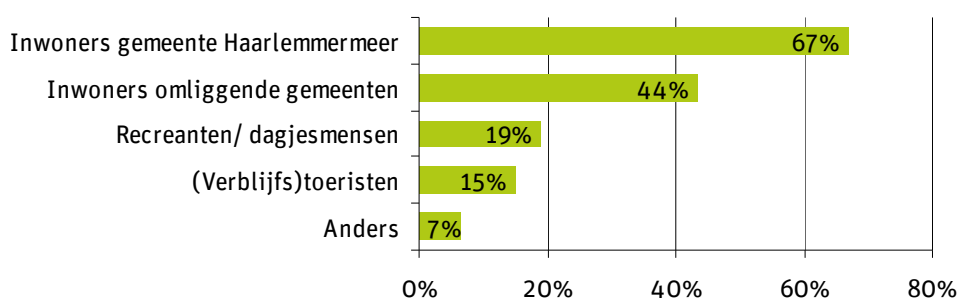

Doelgroep

Om erachter te komen of de winkels in Haarlemmermeer vooral open zijn voor toeristen, of dat inwoners ook winkels bezoeken op zondag, is gevraagd welke doelgroep winkeliers (denken te) bedienen op zondag. De meeste winkeliers zijn vooral open voor inwoners van de eigen gemeente, echter ook een flinke groep winkels heeft een regionale aantrekkingskracht. In totaal maken toeristen en recreanten 15%-19% procent uit van de doelgroep.

Figuur 3.4

Doelgroep winkeliers (meerdere antwoorden mogelijk)

Kan de gemeente faciliteren?

Gevraagd is aan de winkeliers die op dit moment *niet* open zijn op zondag, of zij wel open zouden gaan als er andere omstandigheden zouden zijn. Slechts 13 procent van deze groep winkeliers zou dan wel open gaan, waarvan 5 procent 'als er meer evenementen zouden worden georganiseerd', 3 procent 'als er meer over koopzondag geadverteerd zou worden via de media' en 5 procent met andere voorwaarden.

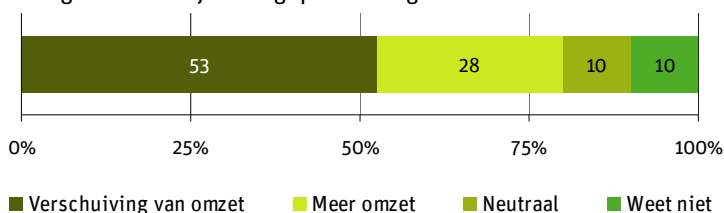

3.2 Gevolgen zondagopenstelling

Meer dan de helft van de winkeliers (voor)ziet bij zondagopening een verschuiving van de omzet. 28 procent geeft echter aan dat de omzet per saldo stijgt als ze open zijn of gaan op zondag.

Figuur 3.5

Gevolgen omzet bij zondagopenstelling

Dit beeld komt niet helemaal overeen met het beeld dat inwoners schetsen. Het merendeel van hen geeft aan dat zij een keertje extra winkelen op zondag, naast de reguliere openingstijden. Dit zou dus leiden tot extra omzet.

Winkelpersoneel

Twee even grote groepen (36 procent) winkeliers denken enerzijds meer personeel nodig te hebben en anderzijds dat het huidige personeel meer uren zal maken. 21 procent denkt dat er geen gevolgen zullen zijn voor het personeel.

Verder verwachten de meeste winkeliers (62 procent) dat hun personeel matig tot veel bezwaar zal hebben tegen werken op zondag; 30 procent denkt dat hun personeel hier geen bezwaar tegen zal hebben en 9 procent antwoordt geen personeel te hebben.

3.3 Permanente zondagopenstelling

De meerderheid van de winkeliers is tegen permanente zondagopenstelling van winkels in Haarlemmermeer (figuur 3.6); 20 procent is voorstander en 18 procent vindt dat de winkeliers zelf moeten kunnen beslissen om wel of niet open te gaan op zondag.

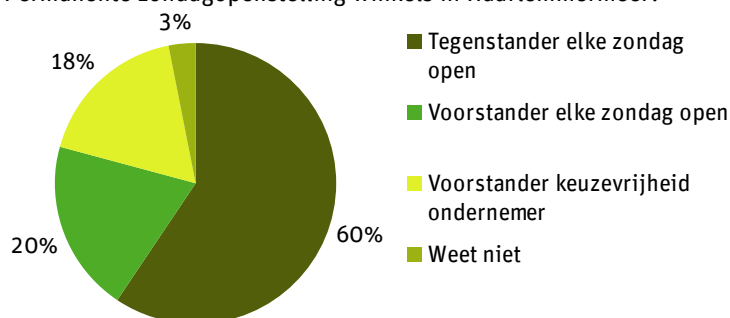
Keuzevrijheid belangrijk voor de winkelier

Mocht Gemeente Haarlemmermeer beslissen dat winkels elke zondag open mogen, dan is tweederde van de winkeliers van mening dat de keuzevrijheid om open te gaan bij de winkeliers ligt. Ruim een kwart vindt juist dat het een *collectieve* zondagsopening moet zijn, om het tot een succesvolle koopzondag te kunnen brengen.

Figuur 3.6

Permanente zondagopenstelling winkels in Haarlemmermeer?

Ketens en supermarkten vaker voor zondagopenstelling

De supermarkten in Haarlemmermeer zijn overwegend voorstander van zondagopenstelling. Dit is niet verrassend, gezien de extra omzet die supermarkten maken op zondag. Ook willen elektronica- en woonwinkels vaak open op zondag.

Ketenwinkels zijn over het algemeen veel vaker voorstander van zondagopenstelling: 78 procent van de voorstanders is een ketenwinkel tegenover circa 28 procent van de groep tegenstanders. Kleine zelfstandigen zijn derhalve vaker tegen permanente zondagopenstelling.

Kleine zelfstandigen voor keuzevrijheid

De groep winkeliers die voor keuzevrijheid van ondernemers is - om zelf te beslissen wel of niet open te gaan op zondag - bestaat grotendeels uit kleine zelfstandigen. Hobby- en gespecialiseerde winkels zijn in deze groep sterk vertegenwoordigd, zij hebben een specifieke doelgroep en gaan graag flexibel om met zondagopening. Ook dierenwinkels zijn vaak voor keuzevrijheid.

Tegenstanders gemengde groep

In de groep winkeliers die tegen permanente zondagopenstelling is, zitten voornamelijk verswinkels (bakker, slager, visboer), woonwinkels (keuken- en meubelzaken) -wat overigens opvallend is- en drogisterijen/parfumeries. Ook modewinkels, zowel ondernemers als ketens, zijn goed vertegenwoordigd onder de tegenstanders. Opvallend is dat winkels die vaak profiteren van zondagopening (bloemenwinkels, bouwmarkten en boekhandels/ kantoorvakhandel) ook relatief vaak tegen zondagopenstelling zijn.

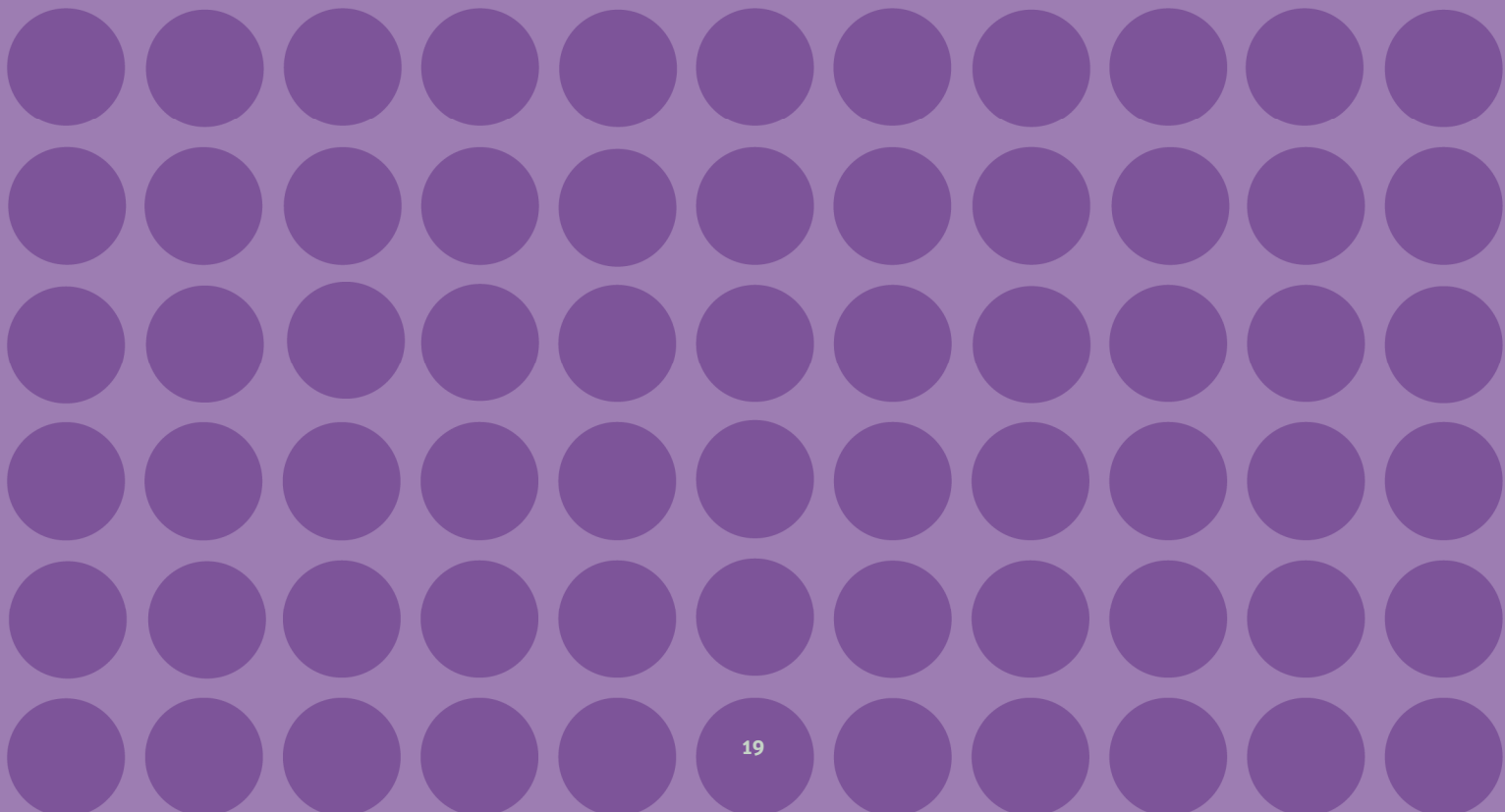
Deelgebieden

In elk deelgebied zijn de tegenstanders van permanente zondagopening in de meerderheid. In deelgebied Midden zijn winkeliers het meest enthousiast over zondagopenstelling (26 procent voorstander), in deelgebied Noord is de meeste weerstand tegen zondagopening (64 procent tegenstander). Dit is opvallend aangezien winkeliers in Noord de discussie over koopzondag hebben aangezwengeld. Deelgebied Zuid is verdeeld. Keuzevrijheid voor de ondernemer wordt in zowel Noord als Zuid veel gesteund (27 procent voorstander keuzevrijheid).

4

Hoofdstuk

Burgerpeiling

4. Burgerpeiling

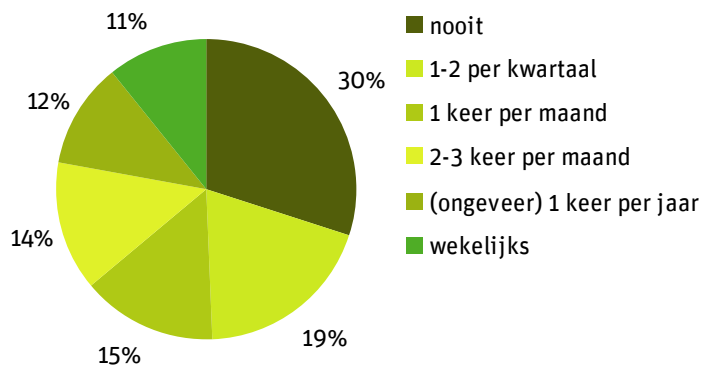
In dit hoofdstuk komen de resultaten van de telefonische burgerpeiling aan bod. Daarnaast wordt het onderwerp leefbaarheid, veiligheid en openbare orde behandeld in dit hoofdstuk.

4.1 Huidig winkelgedrag

Op dit moment winkelt 39 procent van de inwoners 1 keer of vaker per maand op zondag in Haarlemmermeer; 30 procent winkelt nooit op zondag in de gemeente.

Figuur 4.1

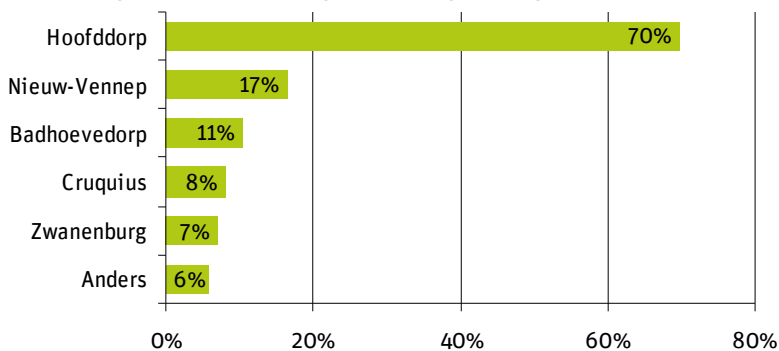
Huidig winkelbezoek op zondag in Haarlemmermeer

Het winkelen op zondag in Haarlemmermeer gebeurt vooral in Hoofddorp (70 procent), op grote afstand gevolgd door Nieuw-Vennep (17 procent), Badhoevedorp (11 procent), Cruquius en Zwanenburg (8 en 7 procent).

Figuur 4.2

Waar in de gemeente wordt er gewinkeld op zondag?

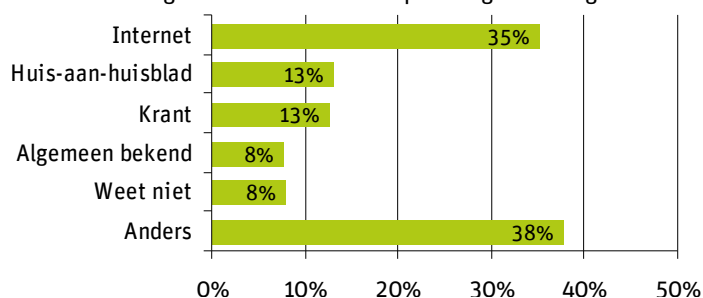

Van deelgebied Midden winkelt 90 procent in Hoofddorp en 9 procent in Cruquius, in deelgebied Zuid winkelt 52 procent in Hoofddorp en 42 procent in Nieuw-Vennep, in deelgebied Noord winkelt 44 procent in Hoofddorp, 29 procent in Badhoevedorp en 19 procent in Zwanenburg.

Op de vraag hoe men weet waar en wanneer er koopzondag is in de gemeente, antwoorden de meeste inwoners dat ze dit op internet opzoeken. Ook de gedrukte media (huis-aan-huisblad en krant) worden gebruikt om dit na te zoeken. Andere manieren om geïnformeerd te raken zijn via aanplakbiljetten in of op winkels en via de Koopzondag-App op de smartphone.

Figuur 4.3

Hoe wordt men geïnformeerd over koopzondagen in de gemeente? (meerdere antwoorden mogelijk)

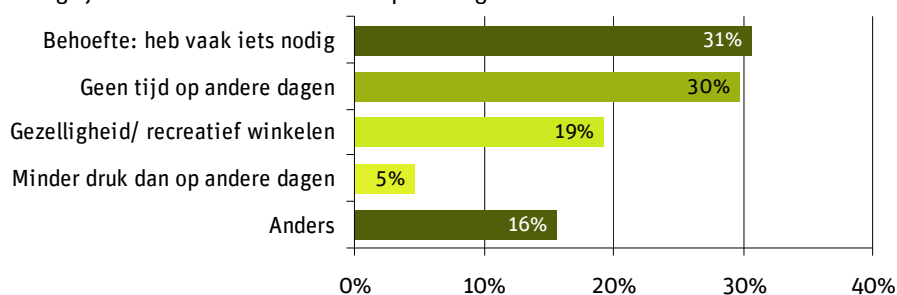

Redenen achter winkelgedrag

Degenen die (wel eens) winkelen op zondag, doen dit vooral omdat ze vaak iets nodig hebben op zondag (31 procent) en omdat ze geen tijd hebben op andere dagen (30 procent).

Figuur 4.4

Belangrijkste reden om te winkelen op zondag

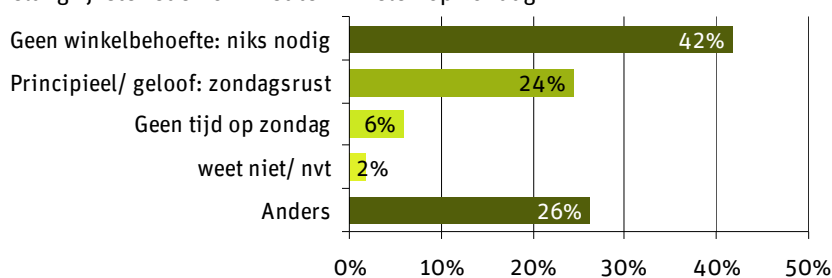
Andere redenen zijn vergeten boodschappen, onverwacht bezoek, 'om er even tussenuit te zijn' en uit verveling of 'niks anders te doen hebben'.

Redenen om *niet* te winkelen op zondag in Haarlemmermeer zijn vooral praktisch van aard (niks nodig op zondag) maar ook een grote groep vindt de zondagsrust van groot belang (24 procent), zie figuur 4.5.

Figuur 4.5

Belangrijkste reden om niet te winkelen op zondag

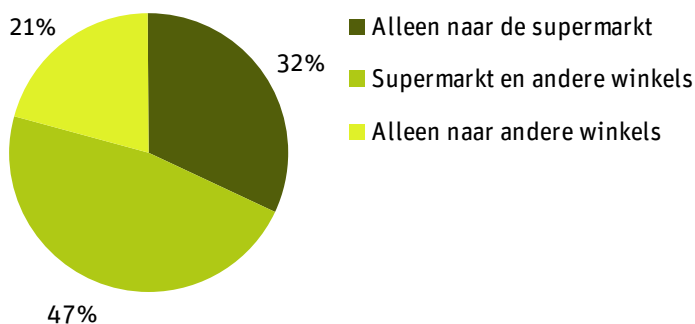
Andere redenen zijn dat de (juiste) winkels niet open zijn, dat er niet voldoende winkels open zijn om het aantrekkelijk te maken, dat het niet gezellig is in Haarlemmermeer en dat ze de rest van de week al genoeg tijd hebben om te winkelen.

Type winkels

Men gaat op zondag vooral naar de supermarkt; 32 procent bezoekt *alleen* een supermarkt en 47 procent bezoekt de supermarkt en ook andere winkels. 21 procent gaat juist *niet* naar de supermarkt op zondag maar bezoekt alleen andere winkels.

Figuur 4.6

Zondagbezoek supermarkt en overige winkels

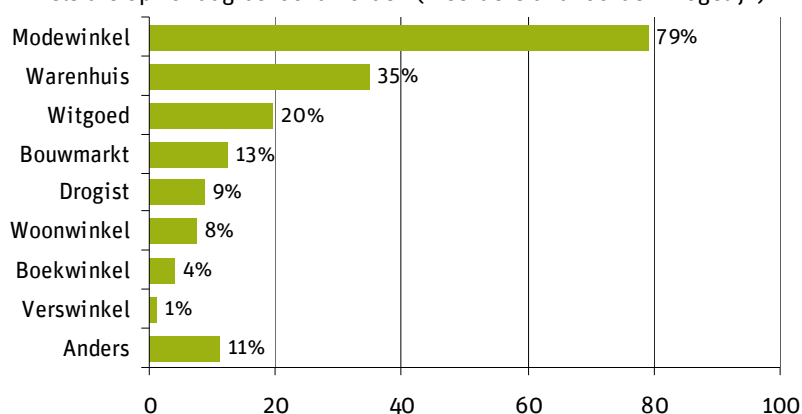

De inwoners die op zondag ook, of alleen maar, andere winkels bezoeken, bezoeken voornamelijk modewinkels (79 procent). Ook warenhuizen en witgoed- en electronicawinkels worden redelijk veel bezocht op zondag.

Figuur 4.7

Winkels die op zondag bezocht worden (meerdere antwoorden mogelijk)

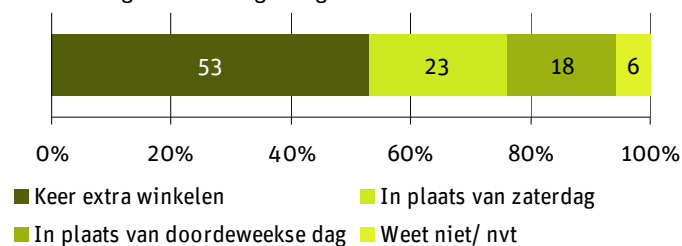

Extra keer winkelen?

Meer dan de helft van de inwoners die winkelt op zondag, doet dit extra, dus naast het winkelen op een doordeweekse dag of zaterdag. Als het winkelen op zondag een andere keer vervangt, is dit vooral in plaats van de zaterdag (23 procent). 18 procent winkelt op zondag in plaats van een doordeweekse dag.

Figuur 4.8

Verschuiving van winkelgedrag of extra keer winkelen?

Winkelen combineren

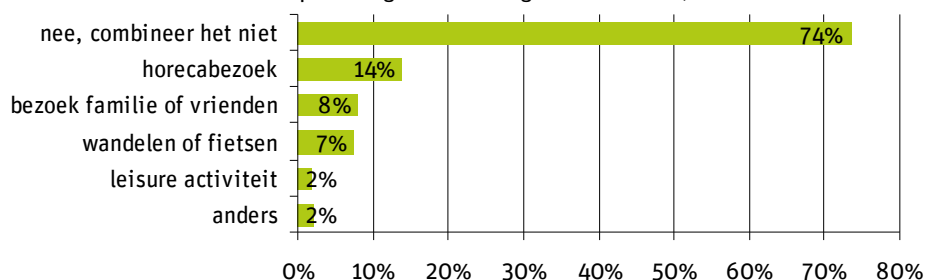
Om een beeld te krijgen van de spin-off van winkelen op zondag, is gevraagd of men het winkelen op zondag combineert met een andere activiteit. Ruim een kwart van de inwoners combineert het winkelen op zondag met een andere activiteit, voornamelijk met horecabezoek. Ook wordt het winkelen gecombineerd met familie – of vriendenbezoek en met een recreatieve activiteit als wandelen en fietsen.

Andere activiteiten die worden genoemd zijn 'een dagje uit' (meestal in Amsterdam) of men combineert winkelen in Noordwijk met een dagje strand.

Figuur 4.9

Activiteiten waar winkelen op zondag mee wordt gecombineerd (meerdere antwoorden mogelijk)

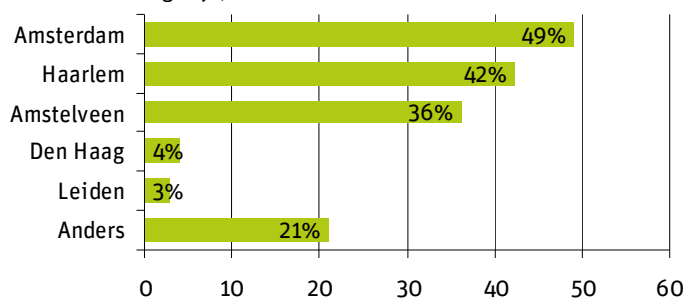

Koopzondagen elders

Precies de helft van de inwoners die wel eens in Haarlemmermeer winkelt op zondag, bezoekt ook koopzondagen in andere gemeenten. De meesten winkelen op zondag ook wel eens in Amsterdam, Haarlem en Amstelveen. Verder winkelt, van de inwoners die wel eens op zondag in Haarlemmermeer winkelen, men ook wel eens in Den Haag (4 procent) en Leiden (3 procent). Andere plaatsen waar door Haarlemmermeeders wordt gewinkeld zijn Almere, Noordwijk, Zandvoort, Alkmaar en Utrecht.

Figuur 4.10

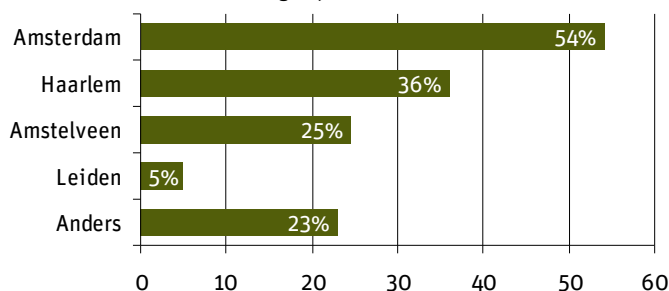
Bezoek koopzondagen elders van inwoners die **ook** op zondag winkelen in Haarlemmermeer (meerdere antwoorden mogelijk)

Van de inwoners die nooit op zondag winkelen in Haarlemmermeer, winkelt 18 procent *wel* in andere plaatsen. Zij winkelen daarbij over het algemeen in dezelfde plaatsen als de groep die koopzondagen in Haarlemmermeer bezoeken.

Figuur 4.11

Bezoek koopzondagen elders van inwoners die **nooit** op zondag winkelen in Haarlemmermeer (meerdere antwoorden mogelijk)

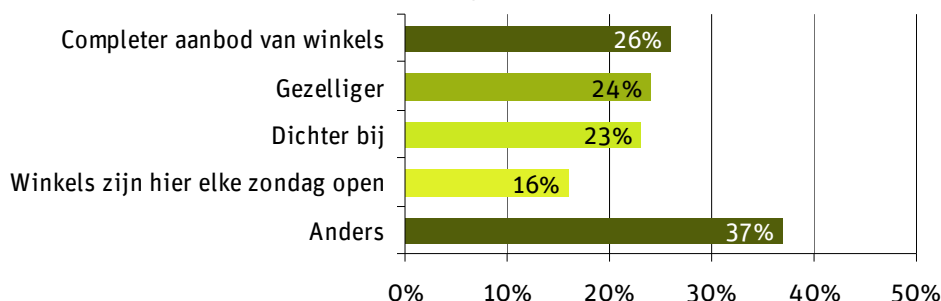

Inwoners die buiten Haarlemmermeer winkelen op zondag, geven met name als reden op dat het winkelaanbod (dat open is op zondag) daar completer is (26 procent), gevolgd door dat het gezelliger is (24 procent) en dat het dichterbij hun huis is (23 procent).

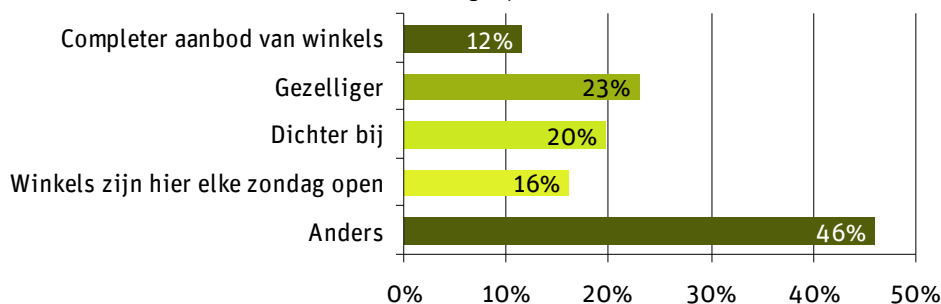
Figuur 4.12

Redenen om buiten Haarlemmermeer te winkelen, van inwoners die **ook** op zondag winkelen in Haarlemmermeer (meerdere antwoorden mogelijk)

Figuur 4.13

Redenen om buiten Haarlemmermeer te winkelen, van inwoners die **nooit** op zondag winkelen in Haarlemmermeer (meerdere antwoorden mogelijk)

Als we kijken naar de redenen van de groep die *alleen maar* buiten Haarlemmermeer winkelt, blijkt dat gezelligheid elders een (relatief) grotere rol speelt. De categorieën 'andere redenen' zijn erg groot, omdat veel inwoners verschillende, vaak persoonlijke redenen geven voor het winkelen elders: men combineert een dagje winkelen met familiebezoek, het strand of een dagje uit.

Zondagsbeleving

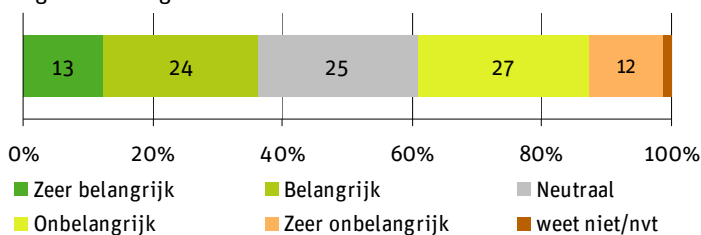
Vier procent van de inwoners ervaart op dit moment overlast van de koopzondag, het gaat dan met name om parkeerproblemen en verkeersdrukke; bij permanente zondagopenstelling verwacht 13 procent een (zeer) negatieve invloed op de zondagsbeleving.

De helft van de inwoners denkt echter dat zondagopenstelling geen invloed heeft en 37 procent verwacht juist een (zeer) positieve invloed op de zondagsbeleving.

Op de vraag hoe belangrijk men het vindt om de zondag als rustdag te behouden, antwoordt 38 procent (zeer) onbelangrijk en 36 procent (zeer) belangrijk. Een kwart van de inwoners staat er neutraal tegenover.

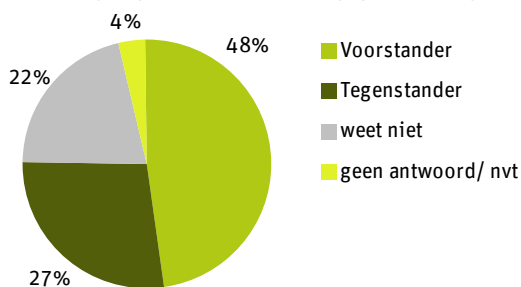
Figuur 4.14
Zondag als rustdag behouden?

4.2 Permanente zondagopenstelling in Haarlemmermeer?

Bijna de helft van de inwoners is voorstander van permanente zondagopening van winkels in Haarlemmermeer (48 procent), 27 procent is tegen. De rest –een relatief grote groep– staat er neutraal tegenover.

Figuur 4.15
Voor of tegen permanente zondagopenstelling

Redenen van voorstanders zijn:

- 1) Gemak/ handig (vergeten boodschappen, behoefte, onverwacht bezoek);
- 2) Vrijheid om tijd zelf in te delen;
- 3) Op andere dagen geen tijd;
- 4) Gezelligheid, sociale activiteit, verveling op zondag.

Redenen van tegenstanders zijn:

- 1) 6 dagen open (en 1 koopzondag in de maand) is voldoende;
- 2) Zondag is rustdag, ook voor winkeliers en winkelpersoneel;

- 3) Principieel/geloofsovertuiging;
- 4) Winkels open bederft rust/gezelligheid.

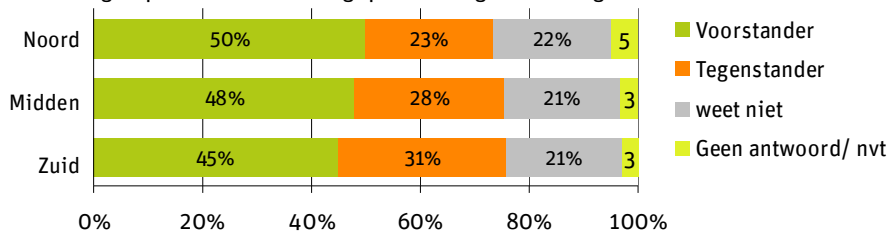
Een flinke groep mensen heeft er geen uitgesproken mening over of is voorstander van permanente zondagopening van alleen supermarkten.

Achtergrondkenmerken

In alle deelgebieden zijn de voorstanders in de meerderheid. In deelgebied Noord zijn de inwoners het meest enthousiast over zondagopening (50 procent), in deelgebied Zuid het minst (45 procent). In deelgebied Midden is 48 procent voorstander.

Figuur 4.16

Voor of tegen permanente zondagopenstelling naar deelgebied

Voorstanders zijn gemiddeld jonger dan tegenstanders: de gemiddelde leeftijd van voorstanders is 46 jaar, van tegenstanders 57 jaar.

Ook is er een verschil tussen mannen en vrouwen; mannen zijn iets vaker voorstander van permanente zondagopening (69 procent) dan vrouwen (60 procent). Dit kan te maken hebben met het feit dat mannen vaker dan vrouwen geen tijd hebben om op andere dagen te winkelen.

4.3 Leefbaarheid, veiligheid en openbare orde

Waar staat je gemeente?

Inwoners van Haarlemmermeer beoordelen de leefbaarheid in de buurt met een 7,1. Dit ligt iets lager dan de beoordeling van Noord-Holland en Nederland, waar men de leefbaarheid met een 7,4 beoordeelt (Bron: www.waarstaatjegemeente.nl, 2011). De veiligheid in de buurt wordt in Haarlemmermeer beoordeeld met een 6,8, tegenover een 6,9 in Nederland gemiddeld en een 7 in Noord-Holland.

Haarlemmermeeders voelen zich iets vaker dan gemiddeld onveilig in de eigen buurt 2,3 procent ten opzichte van 2,1 procent in de provincie en Nederland gemiddeld. De controle en handhaving van de regels in de gemeente wordt door inwoners beoordeeld met een 5,8; in de referentieregio's met een 6. Als wordt gekeken naar geregistreerde cijfers, blijkt dat Haarlemmermeer wat betreft het aantal verkeersongevallen per 1.000 inwoners bijna twee keer zo veel gevallen kent dan in de referentieregio's (10,5 tegenover 5,1 en 5,5), maar dat het aantal verdachten relatief laag ligt (118 per 1.000 inwoners ten opzichte van 157 en 154).

Gevolgen permanente zondagopenstelling

Wat betreft de leefbaarheid en veiligheid bij permanente zondagopenstelling zijn in de gemeente Haarlemmermeer geen noemenswaardige negatieve effecten te verwachten. Wellicht zullen sommige winkelgebieden of kernen juist profiteren van een toenemende dynamiek in de winkelgebieden op zondag.

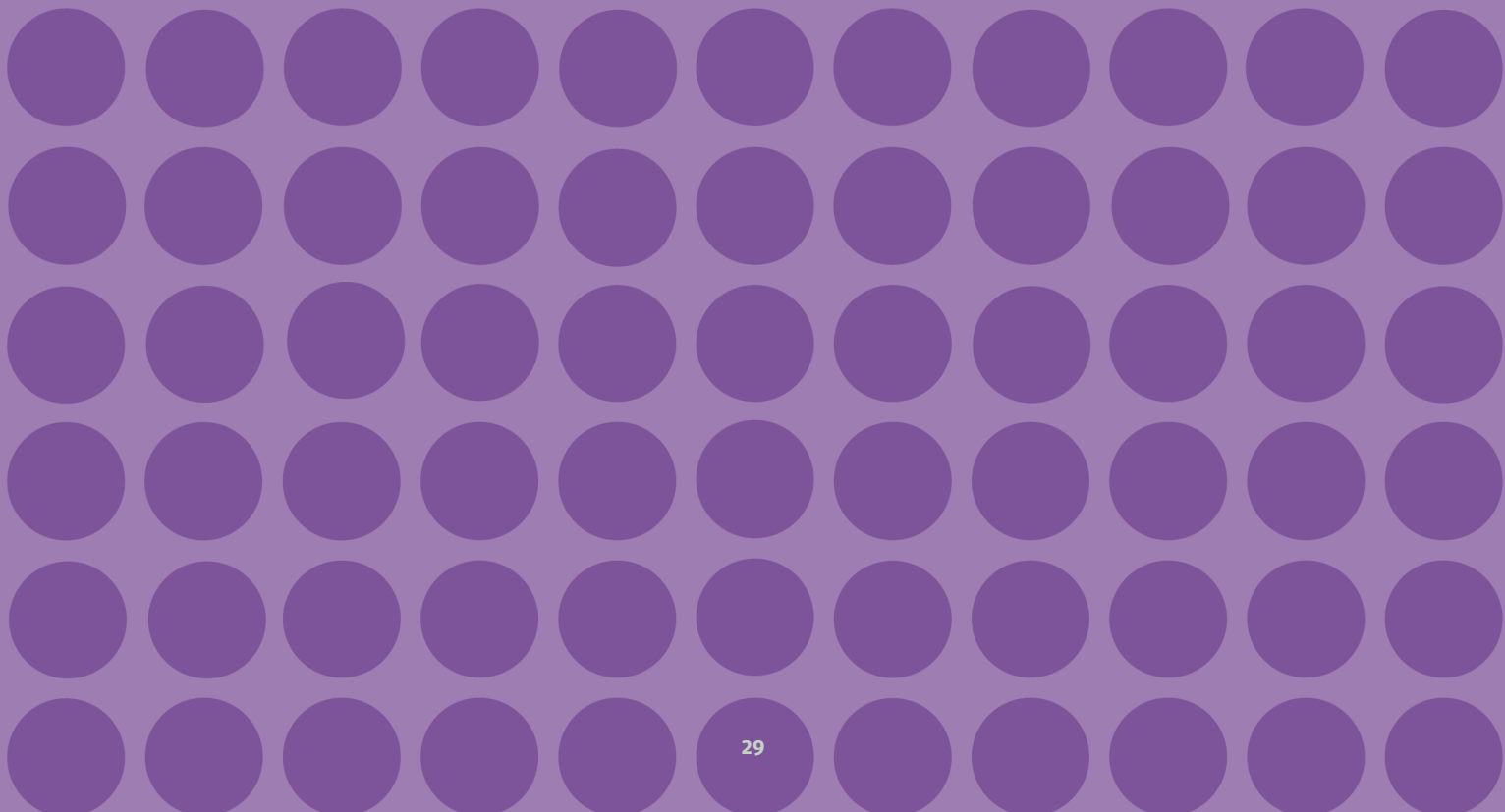
Uit de burgerpeiling voor dit onderzoek komt naar voren dat 96 procent van de inwoners van Haarlemmermeer op dit moment geen overlast ervaart door zondagopenstelling van winkels in de gemeente. De vier procent die wel overlast ervaart, zegt vooral te maken te hebben met parkeeroverlast (in deelgebieden Zuid en Midden) en verkeersdrukke (in deelgebieden Noord en Midden).

Daarnaast geeft wel 13 procent aan te verwachten dat permanente zondagopenstelling een negatieve invloed zal hebben op de zondagsbeleving.

5

Hoofdstuk

Vastgoedeigenaren

5. Vastgoedeigenaren

Voor dit onderzoek zijn de belangrijkste vastgoedeigenaren van winkelvastgoed in Haarlemmermeer een kort geïnterviewd over het thema koopzondag in de gemeente.

Huidige situatie

De meeste vastgoedeigenaren hebben vooral ketenwinkels als huurders. Deze winkels zijn naar hun idee (bijna) altijd open op koopzondag. De landelijke modeketens in Hoofddorp en de supermarkten zijn altijd open als het kan. De kleine zelfstandige winkeliers zijn meestal niet open op koopzondag. In Badhoevedorp is bijna niemand open op zondag, afgezien van een modezaak.

Meer omzet door zondagopening?

Uit de gesprekken met de vastgoedeigenaren blijkt dat men het winkelen op zondag vooral als een niet te ontkennen trend ziet, evenals het internetwinkelen. Het is niet zozeer de vraag of er meer omzet wordt gegenereerd met de zondagopening, maar of en hoeveel omzet winkels verliezen door *niet* open te zijn op zondag. Met name Hoofddorp denkt op zondag consumenten te verliezen aan omliggende steden, maar ook aan bijvoorbeeld outlets, die open zijn op zondag.

Wel moet dit worden genuanceerd; het huidige winkelcentrum in Badhoevedorp zal bijvoorbeeld weinig gebaat zijn bij zondagopenstelling. Met het nieuwe winkelcentrum zal dit wellicht veranderen.

Collectief open of keuzevrijheid?

Uiteraard zien alle vastgoedeigenaren het liefst dat alle winkels collectief open gaan op koopzondag. Het is verwarrend voor de consument als niet alle winkels in een gebied open zijn, ook is de kans groot dat men er niet meer terug komt op zondag. Goede communicatie en marketing wordt ook als voorwaarde gesteld bij collectieve openstelling.

Wel zet de één wat sterker in op afspraken en lobby over collectief open dan de ander. Als een heel winkelcentrum in bezit is, gaat dit uiteraard makkelijker dan als men een aantal units verhuurt.

Overleg met de huurders

Een meerderheid van de vastgoedeigenaren heeft overleg met de huurders over het onderwerp koopzondag. In dit overleg worden de meningen over zondagopening gepeild bij de huurders en geeft de vastgoedeigenaar aan wat zijn of haar mening is over zondagopenstelling.

De eigenaren die het niet ter sprake brengen bij de huurders, vinden het volledig een zaak van de winkeliers(vereniging) om over zondagopening te beslissen.

Mate van sturing door vastgoedeigenaren

Men begrijpt het verschil in mening en mogelijkheden tussen de landelijke ketenwinkels en de kleine zelfstandigen in Haarlemmermeer. Wel wordt benadrukt door de vastgoedsector dat we in Nederland te maken hebben met een veranderend winkellandschap, waar de zondag nou eenmaal niet altijd meer als vaste rustdag wordt gezien. Ondernemers moeten de keuze maken of ze zich hieraan aanpassen.

Onderzoek verruiming winkeltijden • Winkeliers

Als er al middelen worden toegepast om enige sturing te geven, zijn dit 'zachte' middelen als informeren en faciliteren. Er worden absoluut geen concrete maatregelen toegepast om huurders te verplichten om al dan niet open te gaan op zondag.

6

Hoofdstuk

Uit het KSO 2011

6. Uit het KSO 2011

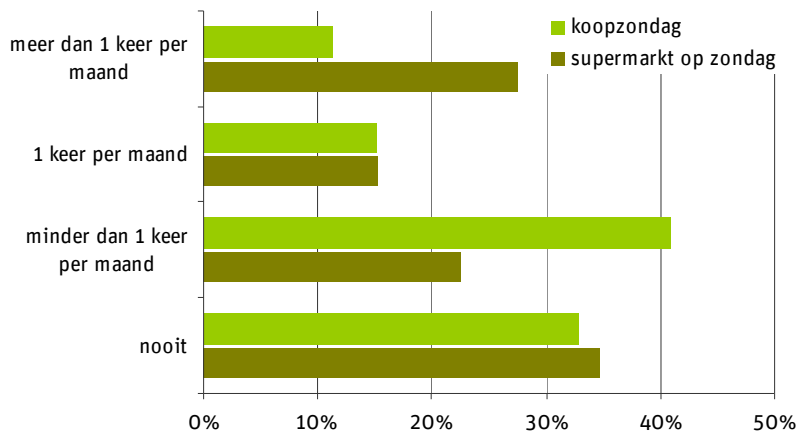
In 2011 heeft I&O Research het Koopstromenonderzoek (KSO 2011) voor de gehele Randstad uitgevoerd. Resultaten uit het KSO zijn niet één op één te vergelijken met resultaten uit dit onderzoek, ze schetsen wel een beeld van hoe Haarlemmermeeders de koopzondag beleven.

Supermarkt wordt regelmatig bezocht op zondag

Een kleine groep inwoners van Haarlemmermeer (11 procent) bezoekt elke week de koopzondag in de eigen gemeente; 33 procent bezoekt nooit een koopzondag en 15 procent ongeveer 1 keer per maand. Als specifiek het supermarktbezoek op zondag wordt bekeken, valt op dat *als* men de supermarkt bezoekt, dit vooral regelmatig doet (elke week). De grootste groep inwoners doet echter nooit boodschappen op zondag.

Figuur 6.1

Bezoek koopzondag en supermarkt op zondag in Haarlemmermeer

Bron: KSO 2011

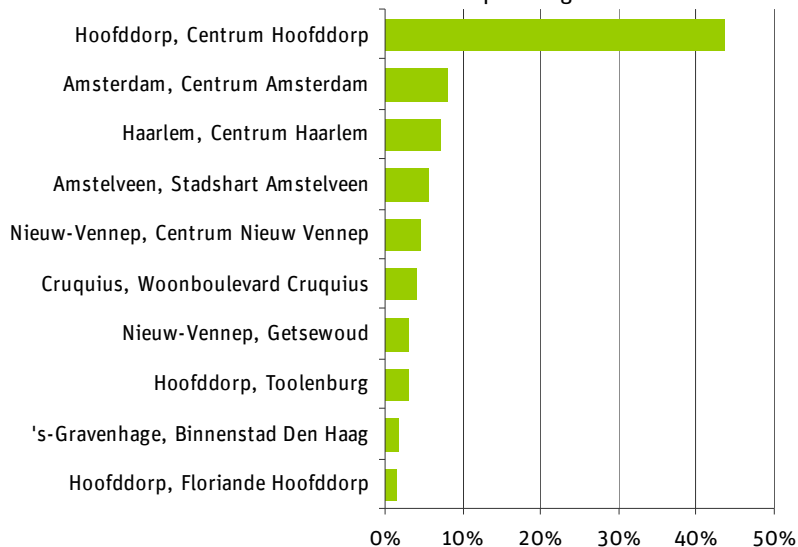
Hoofddorp centrum meest populaire winkelgebied op zondag

Het overgrote deel van de Haarlemmermeeders die op zondag winkelen, gaan naar Hoofddorp Centrum (44 procent). De meest populaire gemeenten buiten Haarlemmermeer om op zondag te winkelen zijn Amsterdam, Haarlem en Amstelveen.

Figuur 6.2

Waar in Haarlemmermeer bezoekt men de koopzondag?

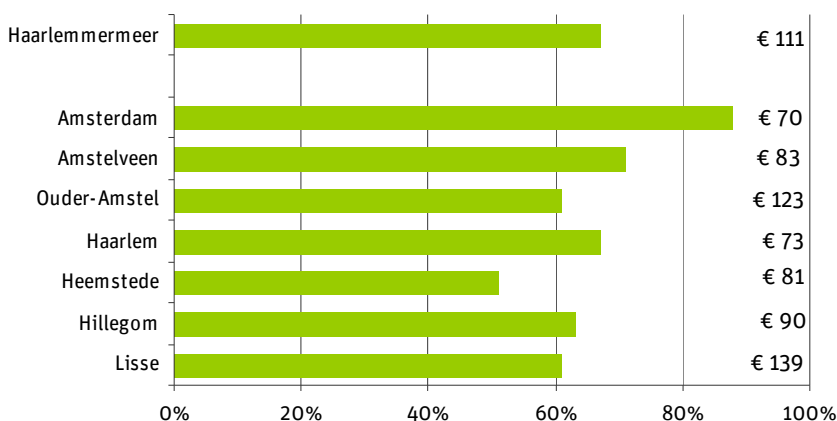
Bron: KSO 2011

Bezoek koopzondagen en bestedingen in omliggende gemeenten

Vergeleken met omliggende gemeenten, zitten inwoners van Haarlemmermeer op het gemiddelde van koopzondagenbezoek. Alleen Amsterdammers en Amstelveners winkelen (veel) vaker op koopzondag. Het bedrag dat wordt genoemd in de figuur is de gemiddelde besteding per koopzondagbezoek.

Figuur 6.3

Bezoek en bestedingen koopzondag, inwoners Haarlemmermeer vergeleken

Bron: KSO 2011

Inwoners van Haarlemmermeer besteden relatief veel: alleen inwoners van Lisse en Ouder-Amstel besteden meer per bezoek, zij winkelen echter minder vaak op een koopzondag.

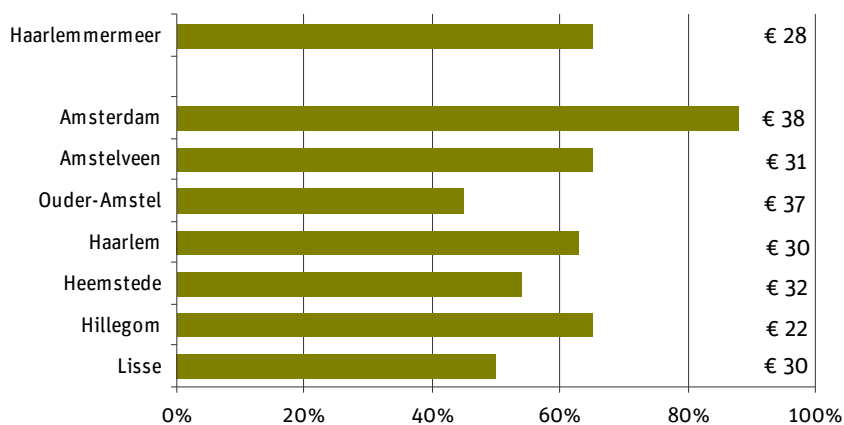

Amsterdammers winkelen het vaakst op zondag, maar besteden gemiddeld het minst per bezoek.

Supermarktbezoek op zondag kent grofweg hetzelfde beeld per gemeente. Wel wordt door inwoners van Haarlemmermeer relatief vaak een supermarkt bezocht op zondag en liggen de gemiddelde bestedingen per supermarktbezoek lager.

Figuur 6.4

Bezoek en bestedingen supermarkt op zondag, inwoners Haarlemmermeer vergeleken

Bron: KSO 2011

Opvallend is dat inwoners van Amsterdam én relatief vaak naar de supermarkt gaan op zondag én relatief veel besteden.

Bijlagen

Bijlage 1. Indeling deelgebieden

Noord

Badhoevedorp
Boesingheliede
Lijnden
Zwanenburg

Midden

Aalsmeerderbrug
Cruquius
Hoofddorp
Rozenburg
Oude Meer
Schiphol
Schiphol-Rijk
Vijfhuizen
Zwaanshoek

Zuid

Abbenes
Beinsdorp
Buitenkaag
Burgerveen
Leimuiderbrug
Lisserbroek
Nieuw-Vennep
Rijsenhout
Weteringbrug

Bijlage 2. Vragenlijsten Winkeliers en Burgerpeiling

Vragenlijst Winkeliers

1 Hoe vaak bent u open op zondag? ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK

- Mijn onderneming is nooit open op aangewezen koopzondag → *ga naar vraag 3*
- Mijn onderneming is elke aangewezen koopzondag open
- Mijn onderneming is wisselend open op aangewezen koopzondag

2 Wat is de belangrijkste reden dat u (wel eens) op zondag open bent? ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK

- Omzetverhoging → *ga naar vraag 5*
- Andere winkels zijn ook open → *ga naar vraag 5*
- Service naar de klant → *ga naar vraag 5*
- (Landelijk) beleid vanuit hoofdorganisatie → *ga naar vraag 5*
- Anders, nl. → *ga naar vraag 5*
- Weet niet → *ga naar vraag 5*

3 Wat is de belangrijkste reden dat u niet op zondag open bent? ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK

- Kosten wegen niet op tegen opbrengsten
- Gebrek aan personeel
- Belang van zondag als vaste rustdag
- (Landelijk) beleid vanuit hoofdorganisatie
- Ik wil wel open, maar naburige winkels hebben afgesproken niet op zondag open te gaan
- Anders, nl.
- Weet niet

U zou wel op zondag open gaan indien er.. MEERDERE ANTWOORDEN MOGELIJK

- .. meer geadverteerd wordt via de media
- .. ter ondersteuning van de koopzondag (meer) activiteiten/ evenementen worden georganiseerd
- anders, nl.
- Geen van bovenstaande

5 Welke doelgroep(en) word(en)t er bediend met het op zondag open zijn van winkels in Haarlemmermeer?

MEERDERE ANTWOORDEN MOGELIJK

☐ Inwoners Gemeente Haarlemmermeer	☐ Inwoners omliggende gemeenten
☐ (Verblijfs)toeristen	☐ Anders, nl. ____
☐ Recreanten/ dagjesmensen	☐ Weet niet

6 Levert een zondagopenstelling meer omzet op of is er sprake van een verschuiving van de omzet?

ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK

☐ Meer omzet	☐ Neutraal
☐ Verschuiving van omzet	☐ Weet niet

7 Heeft de zondagopenstelling gevolgen voor uw personeel? ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK

☐ Ja, meer personeel nodig	☐ Nee
☐ Ja, huidig personeel werkt meer uren	☐ Weet niet

8 Verwacht u dat uw personeel er bezwaren tegen hebben tegen werken op zondag? ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK

☐ Ik heb geen personeel	☐ Matig bezwaar tegen werken op zondag
☐ Geen bezwaar tegen werken op zondag	☐ Veel bezwaar tegen werken op zondag

Z.O.Z.

9 Bent u voor- of tegenstander van het elke zondag open zijn van winkels in Gemeente Haarlemmermeer?

ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK

☐ Voorstander elke zondag open	☐ Voorstander keuzevrijheid ondernemer
☐ Tegenstander elke zondag open	☐ Weet niet

10 Stel dat er voor permanente zondagopenstelling wordt gekozen in de gemeente Haarlemmermeer, dan vindt u het belangrijk dat..:

☐ .. <u>alle</u> winkels open moeten gaan in het kader van een succesvolle koopzondag
☐ ..ondernemers zelf mogen beslissen of ze open gaan of niet
☐ Geen mening

Ruimte voor opmerkingen / suggesties met betrekking tot de zondagopenstelling in Haarlemmermeer

Hartelijk dank voor uw medewerking!

Telefonische interviews inwoners Haarlemmermeer

I Winkelen op zondag

1. Hoe vaak heeft u het afgelopen jaar op zondag een winkel bezocht in de gemeente Haarlemmermeer? *(één antwoord mogelijk)*
 - wekelijks
 - 2-3 keer per maand
 - 1 keer per maand
 - 1-2 per kwartaal
 - (ongeveer) 1 keer per jaar
 - Nooit → *Ga naar vraag 12*
 - Weet niet → *Ga naar vraag 13*

2. Hoe weet u waar en wanneer er koopzondag is in Haarlemmermeer? *(meerdere antwoord mogelijk)*
 - Internet
 - Krant
 - Gemeenteblaadje
 - Anders, nl. _____

3. Waar in de gemeente Haarlemmermeer bezoekt u meestal de koopzondag? *(meerdere antwoorden mogelijk)*
 - Hoofddorp
 - Badhoevedorp
 - Nieuw Vennep
 - Zwanenburg
 - Cruquius
 - Anders, nl. _____

4. Wat is de belangrijkste reden dat u (wel eens) op zondag winkelt? *(één antwoord mogelijk)*
 - Geen tijd op andere dagen
 - Winkelbehoefte: heb vaak iets nodig op zondag
 - Gezelligheid/ recreatief winkelen
 - Minder druk dan op andere dagen
 - Anders, nl. _____
 - Weet niet

5. Wanneer u op zondag winkels in Gemeente Haarlemmermeer bezoekt, gaat u dan een keer extra winkelen of doet u dit dan in plaats van winkelbezoek op een andere dag? *(één antwoord mogelijk)*
 - Keer extra winkelen
 - In plaats van zaterdag
 - In plaats van doordeweekse dag
 - Weet niet

6. En gaat u dan naar de supermarkt of (ook) naar andere winkels? *(één antwoord mogelijk)*
 - Alleen naar de supermarkt → *Ga naar vraag 8*
 - Supermarkt + andere winkels
 - Alleen naar andere winkels

Onderzoek verruiming winkeltijden • Bijlagen

- Weet niet → *Ga naar vraag 8*
7. Naar welke andere winkels gaat u vooral op zondag? (*meerdere antwoorden mogelijk*)
- Drogist (Etos, Kruidvat, DA etc.)
 - Verswinkel (slager, bakker, traiteur)
 - Modewinkels (kledingzaak, boetiek, schoenenwinkel)
 - Warenhuis (Hema, Bijenkorf, V&D)
 - Boekwinkel/ kantoorvakhandel
 - Witgoed/ elektronikawinkel
 - Woonwinkel (meubels, keukens)
 - Bouwmarkt (Praxis, Gamma, Intratuin)
 - Autodealer
 - Anders, nl. _____
8. Combineert u doorgaans het winkelen/ boodschappen doen op zondag met een andere activiteit? (*meerdere antwoorden mogelijk*)
- Ja, met horecabezoek (café, restaurant)
 - Ja, met iets actiefs (wandelen of fietsen)
 - Ja, met een leisure activiteit (bioscoop, museum, evenement)
 - Ja, met bezoek van of aan familie of vrienden
 - Ja, anders nl. _____
 - Nee
9. Bezoekt u ook koopzondagen in andere plaatsen? (*één antwoord mogelijk*)
- Ja
 - Nee → *Ga door naar vraag 16*
 - Weet niet → *Ga door naar vraag 16*
10. In welke andere plaatsen bezoekt u wel eens koopzondag? (*meerdere antwoorden mogelijk*)
- Haarlem
 - Amsterdam
 - Amstelveen
 - Leiden
 - Anders, nl. _____
11. Waarom kiest u er voor om hier te winkelen op zondag? (*meerdere antwoorden mogelijk*)
- Winkels zijn hier altijd open op zondag → *Ga door naar vraag 16*
 - Dichter bij → *Ga door naar vraag 16*
 - Completer aanbod van winkels → *Ga door naar vraag 16*
 - Gezelliger → *Ga door naar vraag 16*
 - Anders, nl. → *Ga door naar vraag 16*
12. Wat is de belangrijkste reden dat u nooit winkelt op zondag in Haarlemmermeer? (*één antwoord mogelijk*)
- Geen tijd op zondag
 - Geen winkelbehoefte: niks nodig op zondag
 - Principieel/ geloof: zondagsrust
 - Anders, nl. _____
 - Weet niet

13. Bezoekt u wel koopzondagen in andere plaatsen? (*één antwoord mogelijk*)

- Ja
- Nee → *Ga door naar vraag 16*
- Weet niet → *Ga door naar vraag 16*

14. In welke andere plaatsen bezoekt u wel eens koopzondag? (*meerdere antwoorden mogelijk*)

- Haarlem
- Amsterdam
- Amstelveen
- Leiden
- Anders, nl. _____

15. Waarom kiest u er voor om hier wel te winkelen op zondag?

- Winkels zijn hier altijd open op zondag
- Dichter bij
- Completer aanbod van winkels
- Gezelliger
- Anders, nl.

II Zondagsrust

16. Hoe zal permanente zondagopenstelling van winkels in de Gemeente Haarlemmermeer invloed hebben op uw zondagsbeleving? Is dit..... (*één antwoord mogelijk*)

- Zeer positief
- Positief
- Neutraal: geen invloed
- Negatief
- Zeer negatief
- Weet niet

17. In hoeverre vindt u het belangrijk om de zondag als rustdag te behouden? Is dit..... (*één antwoord mogelijk*)

- Zeer belangrijk
- Belangrijk
- Neutraal
- Onbelangrijk
- Zeer onbelangrijk
- Weet niet

III Leefbaarheid, veiligheid, openbare orde

18. Ervaart u op dit moment overlast in uw woonomgeving als gevolg van de openstelling van winkels op zondag?

(*meerdere antwoorden mogelijk*)

- Ja, parkeerproblemen
- Ja, verkeersdruk
- Ja, geluidsoverlast
- Ja, onveiligheidsgevoel/ sociale overlast
- Ja, andere vorm van overlast, nl. _____
- Nee

- Weet niet

IV Conclusie

19. Bent u voor- of tegenstander van het elke zondag open zijn van winkels in de Gemeente Haarlemmermeer?
- Voorstander
 - Tegenstander
 - Weet niet → *Ga naar vraag 21*

20. Wat is hiervan de belangrijkste reden? (*open vraag*)
-

V Tot slot

21. Wat is uw leeftijd? _____
22. Hoe is uw huishouden samengesteld?
- Ik woon alleen
 - Ik woon alleen (zonder partner) met kinderen
 - Ik ben gehuwd / woon samen zonder thuiswonende kinderen
 - Ik ben gehuwd / woon samen met thuiswonende kinderen
 - Ik woon bij mijn ouder(s) / verzorger(s)
 - Anders, nl. _____
23. Geslacht deelnemer noteren (*niet naar vragen*)

Afsluiting

Hartelijk bedankt voor uw medewerking!

Bijlage 3. Tabellen

Winkeliersenquête

Voor- en tegenstanders permanente zondagopenstelling, naar deelgebied (absolute aantallen)

	Noord	Midden	Zuid	Totaal
Tegenstanders	21	57	13	91
Keuzevrijheid	9	13	7	29
Voorstanders	2	25	5	32
Weet niet	1	3	1	5
Totaal	33	98	26	157

Voor- en tegenstanders permanente zondagopenstelling, naar zelfstandig/ ketenwinkel* (absolute aantallen)

	Zelfstandig	Keten	Totaal
Tegenstanders	68	27	95
Keuzevrijheid	26	3	29
Voorstanders	7	25	32
Weet niet	2	3	5
Totaal	103	58	161

* inschatting, niet naar gevraagd in de enquête

Stel dat er voor permanente zondagopenstelling wordt gekozen, dan vindt u het belangrijk dat.. (absolute aantallen)

	Aantal
.. ondernemers zelf mogen beslissen of ze open gaan of niet	107
.. alle winkels open moeten gaan in het kader van een succesvolle koopzondag	42
Geen mening	14
Totaal	163

Burgerpeiling

Overlast in woonomgeving door zondagopenstelling winkels, naar deelgebied (absolute aantallen)

	Noord	Midden	Zuid	Totaal
Parkeerverlast	1	9	3	13
Verkeersdrukke	3	9	1	13
Totaal	4	18	4	26

Voor- en tegenstanders permanente zondagopenstelling, naar deelgebied (absolute aantallen)

	Noord	Midden	Zuid	Totaal
Voorstanders	187	182	171	540
Tegenstanders	88	105	117	310
Weet niet/ neutraal	82	81	81	244
Geen antwoord/ nvt	18	12	11	41
Totaal	375	380	380	1.135

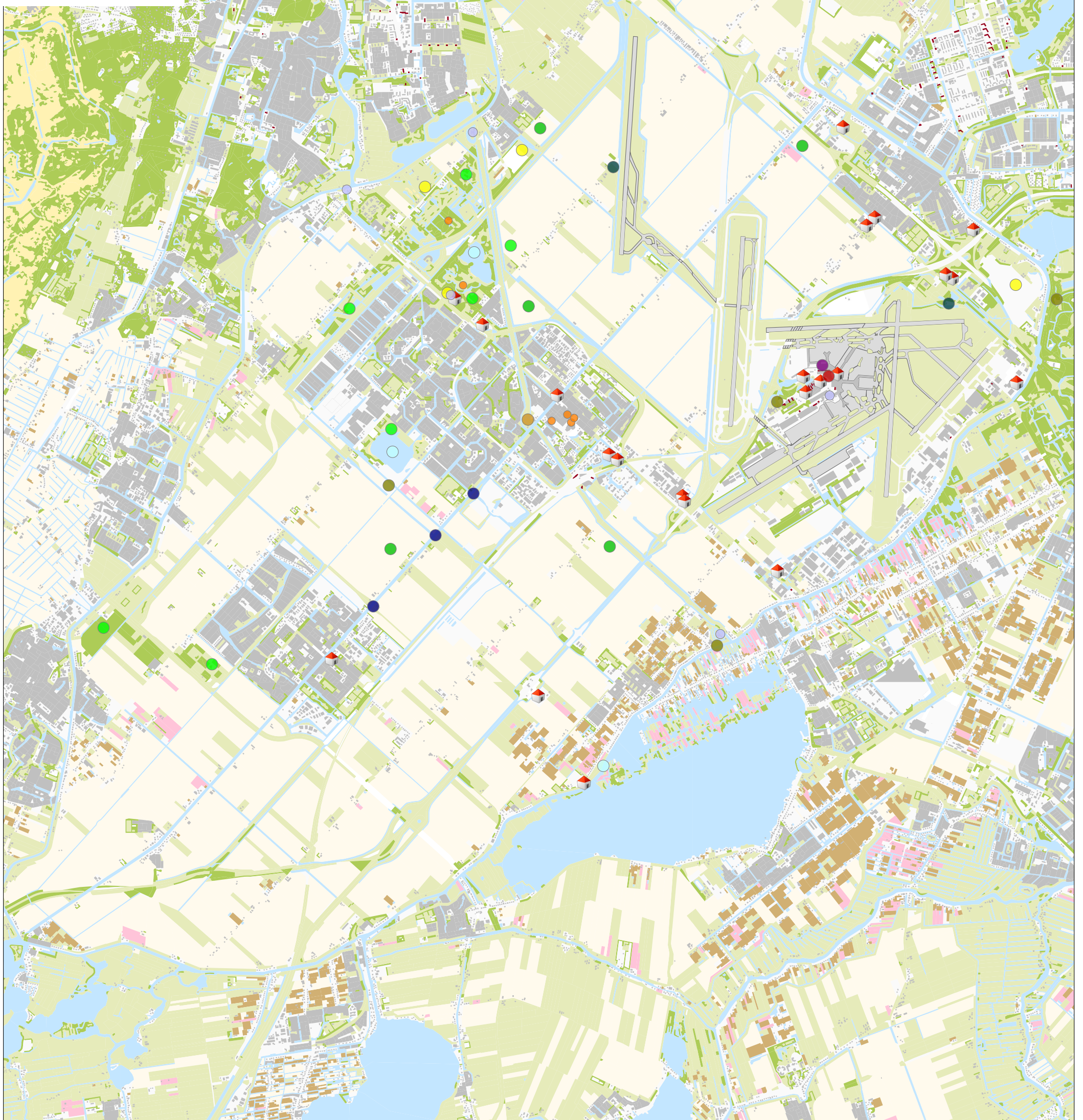

Bijlage 4. Kaart spreiding toeristisch aanbod

Toeristische attracties

Haarlemmermeer 2012

- Erfgoedroute (ERIH)
- Calatravabrug
- Evenement
- Fietsroute
- Groen en recreatie
- Leisure en sport
- Museum
- Spotterplaats
- Toekomstige groen en recreatie
- Uitzicht Schiphol banen
- Waterrecreatie
- Winkelcentrum
- Hotels

0 2km

